

zelena dežela

Glasilno Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije

št. 76, maj 2009

stran

4

Pogovor - Evgen Sapač
Če bi stopili skupaj,
bi lahko dosegli marsikaj

stran

13

Aktualno
Dobra praksa pri
varstvu rastlin

stran

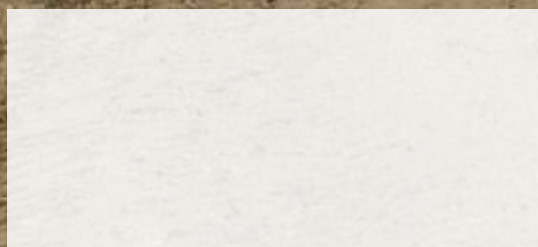
6

Tema meseca
Biomasa,
priložnost za Slovenijo

stran

20

Pravni nasveti
Določitev dejanskega
uporabnika kmetijskih
in gozdnih zemljišč

Meni ni vseeno! Kaj pa vam?

» CIRIL SMRKOLJ

predsednik

Cenjene članice, spoštovani člani!

Ne vem, kako je z vami, a meni se zdi, da ni dolgo, odkar smo postali del Evropske unije, še manj pa, odkar smo prvič volili ljudi, ki smo jim zaupali zastopstvo naših interesov v Evropskem parlamentu. Pa vendar je letos maja minilo pet let od članstva v Evropski uniji, dober mesec kasneje pa tudi pet let od prvih volitev v Evropski parlament.

Evropska unija je izjemna in zanimiva inštitucija. Osnovna zamisel ima več kot pet desetletij dolgo tradicijo. Vendar je danes Evropska unija nujno potrebna obnove, nadgradnje, saj je prišla v obdobje, ko so se mnogi dejavniki spremenili. Lizbonska pogodba je tista, ki naj bi naredila ta premik. Po njeni ratifikaciji bo tudi Evropski parlament imel večje pristojnosti, pomen evropskih volitev oz. evroposancev pa bo temu primerno večji. Pri tem ni pomembno, ali predstavljajo majhen ali velik delež glasov v parlamentu. Naših sedem poslancev bo imelo vse možnosti povezovanja, lobiranja, soodločanja v prid evropskega, s tem pa tudi slovenskega razvoja in napredka. Z zornega kota predsednika KGZS gledano pa si želim, da bodo med njimi tudi takšni poslanci, ki bodo zastopali interese kmetijstva in razvoja podeželja – evropskega in slovenskega. Navsezadnje je kmetijska politika najpomembnejša skupna evropska politika – ne le zaradi deleža v proračunu, kar nekateri radi poudarijo, pač pa tudi s stališča prihodnosti podeželja in gospodarstva.

Ravno pri oblikovanju skupne kmetijske politike so preštevilni »varovalni« ukrepi pripeljali do tega, da je prišlo do zanesljivo najbolj zapletene in zahtevne skupne politike. Tako zapletene, da je že začelo prihajati do težav pri koriščenju sredstev, saj se uporabniki – kmetje le s težavo prebijajo skozi številne birokratske ovire. Prepričan sem, da bi morala biti ena od prednostnih nalog Evropskega parlamenta tudi poenostavitev postopkov pri pridobivanju sredstev iz naslova ukrepov skupne kmetijske politike oz. ostalih virov razvojnih podpor.

Pred kratkim sem videl statistiko najpogostejših vprašanj oz. pripomb, ki jih naši državljani naslavljajo na Evropski parlament. Največ je vezanih na delo Evropskega parlamenta in dejavnosti naših poslancev. Sledi sklop pripomb in pritožb glede domače politike, za katero državljani pogosto menijo, da ni pravična oz. so iz različnih vzrokov do nje kritični. Tudi slovenski državljani se obračajo na Evropski parlament v iskanju pravice, kadar gre za spor z državnimi ali lokalnimi inštitucijami. Torej ne glede na skeptičen odnos, ki se je pokazal z relativno nizko volilno udeležbo, Slovencem predstavlja Evropski parlament pomembno inštitucijo, na katero se je vredno obrniti po pomoč v stiski.

Osebnostno menim, da so vse inštitucije toliko vredne, kolikor jih znamo sami izkoristiti – to velja tako za tiste na nacionalni kot za druge na mednarodni ravni. Bolj ko se zavedamo njihovega pomena in vpliva, bolje nam lahko koristijo. Predvsem pa nikdar ne smemo pozabiti, da so vse tovrstne inštitucije tam zaradi nas – državljanov, zato smo dolžni izkoristiti pravico vplivati na njihovo sestavo in delo. Vsak po svoji presoji in vesti.

Zato se bom 7. junija udeležil volitev v Evropski parlament in upam, da boste tako storili tudi vi – saj ima Evropski parlament, ne glede na uradne pristojnosti, pomembno vlogo pri oblikovanju prihodnosti evropskega kmetijstva, živilstva, gozdarstva, ribištva in razvoja podeželja.

Zato nam ne sme biti vseeno! Meni ni!

IZ VSEBINE

NOVICE

Opozorilo članom: Ne plačajte preveč davka!	3
Zaprta javni razpis za gozdarstvo	3
Dan zbornice letos v Prekmurju	3

NAPOVEDNIK IZOBRAŽEVANJ

Kmetijsko gozdarski zavod Ljubljana	3
---	---

POGOVOR – EVGEN SAPAČ

Če bi stopili skupaj, bi lahko dosegli marsikaj	4
---	---

TEMA MESECA – BIOMASA, PRILOŽNOST ZA SLOVENIJO

Speče nacionalno bogastvo	6
Biomasi logistični centri	7
Energetsko pogodbeništv - priložnost za lastnike gozdov	8
Zakaj ravno lesna biomasa?	9
Možnosti sofinanciranja naložb	10
Mednarodni projekti	10

ZGODOVINA SLOVENSKEGA KMETSTVA

Organiziranost slovenskih kmetov (2)	11
--	----

AKTUALNO

Dobra praksa pri varstvu rastlin	13
Mladi o recesiji in kmetijstvu	15
Konferenca SLOBIOM 2009	15
Kako do informacije o gensko spremenjenih organizmih?	16

DELO ORGANOV KGZS

Za razvoj podeželja in dopolnilnih dejavnosti	18
Slovenski kmet ima ključno vlogo	18
Ugled kmetijstva in razvoj podeželja	19

PRAVNI NASVETI

Določitev dejanskega uporabnika kmetijskih in gozdnih zemljišč	20
--	----

ZA SPROSTITVEV

Sireki	21
--------------	----

MEDNARODNA DEJAVNOST

Evropski parlament zastopa državljane EU	22
--	----

VABIMO

Vseslovenski prižig oglarskih kop	24
---	----

Zelena dežela je glasilo Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije.

Naslov: Celovška 135, 1000 Ljubljana, tel.: 01/ 513 66 00, faks: 01/ 513 66 50, zelena.dezela@kgzs.si

Uredniški odbor: Andrej Kermavnar (predsednik), Ema Zadel (podpredsednica), Vlado Avguštin, Jože Benec, Bogdana Brilj, Marjana Cvirn, Maks Ipavec, Anita Jakuš, dr. Stane Klemenčič, Jože Meolic, Alojz Pori, Jernej Redek, Franc Režonja in Darinka Sebenik

Odgovorna urednica: mag. Tatjana Čop, tel.: 01/513 66 52, 01/513 66 40

Grafično oblikovanje, prelom in izvedba: Kmetijska založba, d.o.o.

Naslovnica: Sajenje vrb na izvengozdni plantaži pri Šoštanju (foto: Marjan Dolenšek)

Jezikovni pregled: Marjana Cvirn. **Tisk:** Delo, d. d.

Naklada: 93.000 izvodov. **Cena:** 0,35 €.

Časopis je za člane KGZS brezplačen.

Opozorilo članom: Ne plačajte preveč davka!

Kmetijsko Gozdarska zbornica Slovenije poziva svoje člane, da se na izdane odločbe o odmeri obveznosti iz kmetijstva in informativne izračune o odmeri dohodnine za leto 2008 pritožijo oziroma vložijo ugovor.

Odločbe o odmeri obveznosti iz kmetijstva in informativni izračuni o odmeri dohodnine za leto 2008 napačno vključujejo tudi plačila za območja z omejenimi dejavniki (OMD), ki so okoljska plačila in bi morala biti izključena iz obdavči-

tve. Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije je takoj opozorila na neprimerne višine izračunov in dosegla spremembo akta, ki določa povprečne zneske subvencij.

Ker te nepravilnosti ne bodo samodejno odpravljene, pač pa je obvezno treba vložiti pritožbo in ugovor, je Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije preko medijev in obvestil na izpostavah Kmetijske svetovalne službe in drugih običajnih mestih pozvala člane:

1. da se na izdane odločbe o odmeri obveznosti iz kmetijstva pritožijo,
2. da na prejete informativne izračune o odmeri dohodnine za leto 2008 vložijo ugovor.

To velja za kmetije, katerih zemljišča ležijo v območjih z omejenimi možnostmi za kmetovanje (OMD)!

Za pomoč se lahko člani obrnejo na Kmetijsko svetovalno službo ali pa na spletni strani www.kgzs.si poiščejo obrazce za pritožbo na prejete odločbe, ki jih je potrebno izpolniti in poslati.

Obrazci za ugovor glede informativnega izračuna dohodnine so na voljo na spletni strani www.durs.gov.si. Pritožbe oziroma ugovore pošljite v predpisanem roku priporočeno na izpostavo davčnega urada, ki so vam poslale odločbe in informativne izračune.

Kopijo pritožbe oziroma ugovora naj člani skupaj s potrdilom o poslani pošti hranijo do prejema odgovora s strani davčnega urada. Pritožba in ugovor sta oproščena plačila upravne takse.

Zaprta javni razpis za gozdarstvo

Sredi maja je Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano objavilo delno zaprtje javnega razpisa za povečevanje gospodarske vrednosti gozdov za leto 2009 za fizične osebe.

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano je 12. maja ob 24.00 zaradi porabe razpisanih sredstev zaprlo del javnega razpisa za fizične osebe za ukrep 122 - Povečevanje gospodarske vrednosti gozdov iz PRP 2007-2013 za leto 2009. Vse vloge, poslone po tem datumu, so zavrgli.

Na javni razpis za dodeljevanje sredstev iz naslova ukrepa 122 - Povečevanje gospodarske vrednosti gozdov iz PRP 2007-2013 za leto 2009, ki je bil objavljen 8. maja 2009, z razpisano višino sredstev za fizične osebe dobrih 5,51 milijona evrov, je do srede, 13. maja 2009, prispelo 532 vlog v skupni zaprošeni vrednosti nekaj več kot 14,84 milijona evrov.

Več informacij lahko zainteresirani dobite na spletni strani Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano http://www.mkgp.gov.si/si/javni_razpisi/ in Agencije RS za kmetijske trge in razvoj podeželja http://www.arsktrp.gov.si/si/javni_razpisi/ oziroma na telefonski številki Agencije 01 580 77 92 od ponedeljka do četrтка od 8.00 do 15.30 in v petek od 8.00 do 14.30. Vprašanja lahko posredujete tudi po elektronski pošti na naslov aktrp@gov.si.

Dan zbornice letos v Prekmurju

Upravni odbor Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije je sklenil, da letos zbornica Dan KGZS obeleži s srečanjem in svečano podelitvijo nagrad KGZS za življenjsko delo 11. junija 2009 v Murski Soboti.

Člani upravnega odbora so bili mnenja, da je bolj primerno, da se slovesnosti ob Dnevu zbornice odvijajo vsako leto v drugem kraju. Premik datuma je namenjen spominu na uspešne, t. i. mlečne proteste junija 1993.

NAPOVEDNIK IZOBRAŽEVANJ

Kmetijsko gozdarski zavod Ljubljana

Dodatne informacije dobite na telefonu: 01 513 07 22.

Datum	Naslov	Vrsta	Lokacija	Ura
17. 6. 2009	»Dan pšenice Jable 2009« Teme: Pogoji pridelave žit v sezoni 08/09, ekonomika pridelave pšenice, strniščna setev, ogled sortnih poskusov	SKOP/KOP predavanje in prikaz	Grad Jable, Loka pri Mengšu	13.00 – 18.00
14. ali 21. 6. 2009	Košnja in spravilo trave: prikaz strojev za obračanje, baliranje, spravilo, predstavitev silirnih dodatkov, pravilno pokrivanje koritastih silosov	SKOP/KOP prikaz	Žeje pri Komendi	10.00 – 14.00

Če bi stopili skupaj, bi lahko dosegli marsikaj

Evgen Sapač je prava legenda slovenskega kmetijstva. Že več kot dvajset let se dejavno zavzema za pravice kmetov. Tako dejavno, vztrajno in zavzeto, da mu je nekoč, ko je bil boj za ceno pšenice, takratni premier dr. Janez Drnovšek namignil, da je njegov inventar, rad pove nadvse zanimiv prekmurski kmet. Z ženo, hčerko in vnukom živi na domači kmetiji v Puconcih.

Čeprav vas veliko bralcev Zelene dežele pozna, začniva najprej s kratko predstavitevjo vaše življenjske poti.

Rojen sem 26. februarja 1937 na majhni in siromašni prekmurski kmetiji. Sem eden izmed štirih otrok in prvi sin v družini. Zato sem bil določen za naslednika kmetije in po končani srednji kmetijski šoli je, kljub odličnemu uspehu, padla odločitev, da ostane doma. A želja po znanju je bila velika, zato sem kasneje študij ob delu vseeno nadaljeval in končal višjo kmetijsko ter višjo pravno fakulteto. Nato so sledila različno odgovorna delovna mesta. Med drugim sem bil zaposlen na posestvu Rakičan, v poslovni enoti Adrie in v Jeklotehni Maribor. Štiri leta sem preživel v Nemčiji, ta čas pa sem izkoristil tudi za učenje jezika, kar mi je kasneje prišlo zelo prav pri dejavnem sodelovanju pri pripravah na vstop Slovenije v Evropsko unijo.

Tako v Prekmurju kot v celi Sloveniji ste v kmetijskih krogih znani in cenjeni kot iskren in zagnan bореc za pravice kmetov. Kako se je začela vaša pot zastopnika kmetstva?

S politiko sem se začel dejavno ukvarjati leta 1988, ko je bila 12. maja ustanovljena Slovenska kmečka zveza. Njen idejni pobudnik je bil Franc Zagožen, njen prvi predsednik pa Ivan Oman. Dejaven sem v Slovenski ljud-

ski stranki na lokalni in regionalni ravni. V času od leta 1992 do leta 1997 sem bil državni svetnik, v letih od 1994 do 1996 pa sem bil podpredsednik Slovenske ljudske stranke in podpredsednik Kmečke zveze. Skupaj z dr. Francem Zagožnom in ostalimi somišljeniki sem leta 1993 sodeloval pri organizaciji vseslovenskega upora kmetov in štiridnevni blokadi mejnih prehodov.

Na lokalni ravni ostajam aktiven, saj sem že četrty mandat član sveta Občine Puconci in podžupan. Prav tako sem član sveta Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije, član sveta območne enote KGZS Murska Sobota, sodelujem v odboru za socialno varnost, kmečko družino, kmetice in podeželsko mladino ter v odboru za gozdarstvo, lesarstvo in lovstvo. Sem predsednik območne enote Zavoda za gozdove Murska Sobota. Kaj naj rečem? Sam nikoli nisem znal mirovati, zato me tudi drugi ne pustijo pri miru!

Kaj je bil in je glavni motiv vaše odločitve za politično dejavnost?

Odkar sodelujem v politiki, se zavzemam, da bi bili kmetje enakopravni člani družbe. Osebo sem stopil v politiko zato, ker ravno v Prekmurju, kjer je kmetijstvo nadvse pomembna panoga, kmet za svoje delo ni dobil tistega, kar si je zaslužil. Moje vodilo je bilo, da kmet postane enakopraven član

Prekmurskega borca za pravice kmetov Evgena Sapača ne poznajo le na severovzhodu Slovenije, pač pa tudi širše.

družbe. To je bil tudi glavni razlog za odločitev za organizacijo protesta in štiridnevne blokade mejnih prehodov, ki je potekal med 14. in 17. junijem 1993. In seveda smo takrat izbojevali boljše odkupne cene pšenice, mleka in živine.

Ko sem hodil po Irski in Škotski, sem prišel do spoznanja, da smo slovenski kmetje precej bolj omejeni z zakoni kot irski in škotski. Zato sem leta 1993 sodeloval pri sprejemu strategije, ki je opredelila eko-socialni model kmetovanja. To pomeni, da kmetje ne smejo biti podvrženi zgolj ekonomskim interesom. Poudarjena je vloga kmeta v smislu ohranjanja krajine. Čas je pokazal, da smo se malce uštelili in pričakovali preveč. Irska je vsto-

pila v Evropsko unijo leta 1972, ko je bil delež kmetijskega proračuna večji in so zato bili v prednosti.

Trenutno stanje mi zbuja veliko skrb, saj v Prekmurju kmetijstvo propada - propad zadruga, mesne industrije ... Ni vsega kriva, kot smo včasih rekli, Ljubljana! Velik delež krivde nosimo sami, ker smo razprodali lastništvo v zadrugi, namesto da bi ga dokupili. Primer slabe odločitve je prav Tovarna sladkorja Ormož, ki smo jo prodali tujcem in s tem izgubili pridelek, ki smo ga lahko najbolje unovčili.

Član Sindikata kmetov Slovenije ste že od samega nastanka sindikata. Kakšne funkcije ste v tem času zasedali?

Občina Puconci je podeželska in takšna želi tudi ostati. Že četrti mandat jo uspešno vodi župan Ludvik Novak ob podpori občinskega sveta in podžupana Evgena Sapača.

Ko je bil Ciril Smrkolj februarja 1997 imenovan za ministra za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, sem prevzel mesto predsednika Sindikata kmetov Slovenije. Gotovo je bila ena največjih napak slovenskih kmetov premajhno število članov. To je bil tudi glavni razlog, da nismo uspeli priti v Ekonomsko-socialni svet, kjer bi imeli možnost soodločanja in večjo besedo pri pogajanjih glede kmetijstva ob vstopu v Evropsko unijo.

Pa vendar smo naredili veliko dobrega. Poskusili smo pomagati kmetom z zavarovanji, nasveti, orali smo ledino pri pridobivanju sredstev iz naslova ukrepov kmetijske politike. Prav tako smo vsako leto vztrajno hodili na pogajanja k tedanjemu predsedniku vlade Janezu Drnovšku glede določanja odkupnih cen pridelkov. Bili smo trdi pogajalci. Danes, ko je kmetij-

ska proizvodnja podvržena trgu in konkurenci Evropske unije, je naše kmetijstvo z malimi kmetijami in težkimi pogoji kmetovanja postalo ranljivo. Male in srednje kmetije so propadle. Propada živinoreja. Imamo le nekaj kmetij, ki se bodo obdržale. Na Goričkem ljudje zapuščajo zemljo, kupujejo jo tujci, čeprav vsi dobro vemo, da imajo prav kmetje oz. lastniki zemlje na mejnih območjih izjemen pomen pri ohranjanju Slovenstva. Temu bi morali dajati večjo pozornost.

Kaj je za vas pomenil dan prvih volitev v Kmetijsko gozdarsko zbornico Slovenije leta 2000 in kakšno je vaše mnenje o vlogi, ki jo je zbornica tedaj prevzela na področju zaščite interesov kmetov in kmetijstva oz. podeželja nasploh? Kako danes gledate na Kmetijsko gozdarsko zbornico Slovenije?

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije je po večletnem trudu dr. Franca Zagožna, Ivana Omana in številnih drugih bila ustanovljena leta 2000. Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije je s 175 tisoč člani, ki jih je štela ob svoji ustanovitvi, za kmete naredila veliko, lahko pa bi še več. Nujno bi bilo sprotno in redno, vsakotedensko sodelovanje s kmetijskim ministrom in tvorno delo pri pripravi vsakega zakona. Vsak minister bi se moral zavedati, kako pomembno je poslušati mnenja kmetov.

V kmetijsko-gozdarski zbornici sem sodeloval v prvem mandatu in ponovno v tretjem. Podpiram delo sedanjega predsednika Cirila Smrkolja, ki se trudi za dobro kmetijstvo.

Kako ocenjujete delo vaše območne enote Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije?

Imamo zelo dobrega predsednika območne enote, ki je direktor KGZS – Zavoda Murska Sobota Franc Režonja. Območna enota je zelo dejavna in dajemo številne konstruktivne predloge in pobude vrhu Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije. Trudimo se za pravice kmetov, za plačilo, cene ...

Kaj pa nasploh stanovsko delovanje v kmetijstvu in podeželju? Kako ocenjujete trenutno stanje in ali se glas kmetov sliši že dovolj daleč?

Malce sem razočaran nad sindikatom. Ob nedavnem zapiranju mesnice sem pričakoval glasnejši odziv sindikata. Kmetje nismo složni. Ustvarja se elita kmetov, ki

bi rada pobrala večino. Veliko se govori o velikem denarju za kmetijstvo. Preveč se zapletamo v birokracijo. In kmetje smo še vedno preveč hlapčevski. Glas kmetov se sliši premalo, pomen kmeta pa je velik. Prav kmet je tisti, ki omogoča samooskrbo, ki je v Sloveniji zaskrbljujoče nizka.

Bližajo se volitve v evropski parlament. Se jih boste udeležili?

Nedvomno! Nikoli se nisem odpovedal pravici do soodločanja. Predvsem pri teh volitvah nam, kmetom ne sme biti vseeno. Če pogledamo v dosedanje stanje, lahko ugotovimo, da med sedmimi slovenskimi poslanci v Evropskem parlamentu, ni nikogar, ki bi se z dušo in žarom prizadeval za razvoj kmetijstva in podeželja! Zato menim, da je nujno, da se pojavijo novi ljudje s svežimi idejami in zagonom, ki se bodo zavzeli za kmetijstvo. Moja izbira? Ni dvoma: Slovenska ljudska stranka!

In za konec – imate morda kakšno sporočilo za bralce Zelene dežele?

Vsem članom Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije in bralcem Zelene dežele želim, da bi imeli več zaupanja v zbornico, ki se trudi pri uveljavljanju njihovih pravic. Nikoli ne bom pozabil sporočila brazilskega predstavnika na kongresu CEJA 1998 v Ljubljani, ko je dejal: »Kmetje smo največja armada na svetu. Če bi stopili vsi skupaj, bi lahko marsikaj več dosegli.«

» TATJANA VRBOŠEK

NAKUP DOMAČIH IZDELKOV OHRANJA SLOVENSKO PROIZVODNJO! KUPUJMO DOMAČE!

Speče nacionalno bogastvo

Les je Slovencem položen v zibelko. Gozd je v neposredni bližini skoraj vsakega doma, kljub temu pa smo do rabe lesa in uporabe biomase močno zadržani in ju puščamo neizkoriščena.

Les ima pred drugimi materiali veliko prednost. V ekonomskem ter okoljevarstvenem smislu se ga ne da primerjati z nobenim drugim materialom. Les daje občutek toplote in domačnosti ter nam raste tako rekoč na dvorišču. Kljub temu se ljudje v zadnjem času prevečkrat odločajo za plastiko in beton, ki daje lažen občutek večje trajnosti. Prevlada plastike in slabšega pohištva iz uvoza je skupaj s slabim vodenjem podjetij doprinesla k temu, da je slovenska gozdno-lesna industrija v slabem stanju, kar pomeni posledično nižje cene lesa in manjšo količino posekanega lesa.

Država bi morala pokazati na področju gozdarstva in lesarstva nacionalni strateški interes ter graditi naš razvoj na edini obnovljivi surovini - lesu. Potrebno bo dvigniti porabo lesa v gradbeništvu, pohištveni industriji ter v ogrevanju ter tako prispevati k večjemu dohodku iz te panoge.

GOZDOVI RASTEJO, LES IN BIOMASA PA OSTAJATA NEIZKORIŠČENA

Slovenci smo v porabi lesa na prebivalca na repu EU. Porabimo le 0,2 m³ lesa na prebivalca (Avstrija ga porabi 1 m³ na prebivalca). Poleg neizkoriščenih gozdnih površin je ob močnem trendu zaraščanja kmetijskih površin odstotek poraščenih površin z grmovjem in gozdnim drevjem, ki še ni vpisan kot gozd, velik potencial za biomaso tudi na kmetijskih površinah. Površina gozdnatih površin je po opisu pokrovnosti tal v popisu leta 2001 dosegla 63,3 %,

kar pomeni, da je trenutno okoli 5 % površin v zaraščanju. Poleg tega se je v zadnjih 30 letih zaraščalo oziroma je bilo v gozd spremenjenih okoli 200.000 ha, kar je ob velikem deležu grmovnega drevja in drevja slabše kakovosti v teh gozdnih zopet pomemben potencial za lesno biomaso. V idealnem primeru, če bi posekali celoten prirastek in ves ta odslužen les reciklirali, bi lahko porabili lesa za ogrevanje v višini 4 m³ na prebivalca.

Po vseh ocenah in trenutnih slabih razmerah na trgu bukovega lesa je trenutno veliko razpoložljivega lesa, ki je primeren za biomaso. Kmetje rabijo trenutno pomoč pri spodbujanju organizacije prodaje, da se ponudi les kupcem na primeren način in tako spodbudi prodajo. To je najbolj smotno prav v okolici večjih mest z ustanavljanjem biomasnih logističnih centrov.

MEDNARODNE OBVEZE POMENIJO PRILOŽNOST ZA RAZVOJ

Prehod človeštva od fosilnih virov energij k obnovljivim virom bo zahteval dolgoročno usmerjeno delovanje na več področjih. Eno izmed osrednjih je področje kmetijstva in gozdarstva.

Energija je eden izmed ključnih dejavnikov razvoja, kar je pomembno tudi za doseganje ciljev Lizbonske strategije Evropske skupnosti, katere glavni cilj je gospodarska rast in zaposlovanje ob enakovredni obravnavi gospodarskega, socialnega in okoljskega vi-

dika družbe. Obnovljiva energija, pridobljena iz kmetijskih in gozdnih površin, tako lahko močno pripomore h končnemu trajnemu napredku družbe.

Na mednarodnem področju se pomena biomase in njenih prednosti že dolgo zavedajo. Ob ustreznih politikah in spodbudah ima biomasa iz kmetijskih površin in gozdov velik potencial brez velikega vpliva na proizvodnjo hrane.

BIOMASA V ČASU KRIZE SPODBUJA DOMAČO EKONOMIJO

Po različnih analizah potenciala biomase v Sloveniji je v vseh izražen še velik potencial za izrabo biomase iz gozdnih in kmetijskih površin. Investicije v področje biomase močno spodbujajo domačo ekonomijo, saj za razliko od rabe fosilnih goriv sredstva skoraj v celoti ostanejo v regiji. V primerjavi z razvitejšimi državami na tem področju lahko prič-

kujemo veliko dodano vrednost in povečanje števila zaposlenih, kar je še posebej pomembno v časih gospodarske krize. Razvoj biomasnega sektorja lahko tako močno pripomore k splošnim ciljem razvoja podeželja in večji dodani vrednosti.

Velik pomen pri povečanju uporabe razpoložljive biomase ima obveščanje javnosti o ugodni ceni ogrevanja z obnovljivimi viri ter ustvarjanja povezav in pogodbenih zavezanosti med proizvajalci ter uporabniki biomase za zagotavljanje sigurne oskrbe.

Velik potencial uporabe biomase je v ogrevanju javnih stavb, ki se ob analizah stroškov največkrat pokaže za najbolj ekonomičen način ogrevanja brez upoštevanja dodatnih koristi za okolje in lokalno skupnost.

RAZLOGI ZA PREPOČASEN RAZVOJ

Dosedanje konference ter razprave o biomasni niso naredile

Vedno pogostejše je pridobivanje biomase s hitro rastočimi rastlinami, kot so vrbe.

Lesni sekanci so večinoma najprimernejša oblika biomase.

dovolj za razvoj tega področja, saj večina pogovorov poteka v krogih že prepričanih na akademski ravni.

Na področju obnovljivih virov energij v razvoju močno zaostajamo za državami, kot je Avstrija. Zavezali smo se k povečanju obnovljivih virov energije na 25 %,

vendar trenutno delež obnovljivih virov energij v celotni porabi celo pada. Strokovnjaki opozarjajo, da brez takojšnjega resnega ukrepanja tega cilja nikoli ne bomo dosegli.

Eden ključnih vzrokov je premalo svetovanja na terenu. Ministrstvo za okolje in prostor,

ki prvenstveno pokriva podpiranje obnovljivih virov energije in svetovanje za biomaso, nima svoje terenske svetovalne službe.

Na Kmetijsko gozdarski zbornici Slovenije si prizadevamo za okrepitev svetovanja na tem področju. Pri tem je ključno sodelovanje z Zavodom za gozdove Slovenije ter Gozdarskim inštitutom, pri čemer je potrebna tudi finančna podpora Ministrstva za okolje ter Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano ter koriščenje evropskih sredstev iz različnih projektov. Ljudje se odločajo za proizvodnjo energije in biogoriv le preko neposrednega svetovanja na terenu. Trenutno se potrebuje pospeševanje uporabe ter pomoč pri prodaji oziroma trženju lesa in biomase.

Zato bo potrebno več svetovanja in posredovanja specialistov med proizvajalci in možnimi uporabniki biomase za izdelavo strokovnih projektov z ekonomskimi izračuni o upravičenosti investicije za lažje odločanje in koriščenje sredstev PRP.

KGZS lahko aktivno poseže v proces izboljšanja stanja pridobivanja in uporabe biomase tudi s sooblikovanjem predlogov za Evropske strategije spodbujanja rabe biomase ter ustrezne domače zakonodaje in programov. Eden izmed primerov, ki zavirajo energetske pogodbeništvu, so na primer podeljene koncesije za ogrevanje javnih stavb naftnim družbam.

» MIHA KOPRIVNIKAR

Biomasn timerlogistični centri

V Sloveniji se z lesom ogreva približno tretjina gospodinjstev. Za to porabimo skoraj en milijon kubičnih metrov lesa. Če so bila drva oz. polena včasih edina oblika za kurjenje, pa je razvoj tehnologij privedel tudi do uporabe sekancev ali pelet.

Spremembe okolja oz. klimatske spremembe nas silijo k povečani uporabi obnovljivih virov energije, med katerimi je tudi les. Nekatere države so pri spodbujanju tovrstne uporabe bolj uspešne, druge manj. V Sloveniji je trg z lesnimi gorivi dokaj neorganiziran in vsak uporabnik se znajde nekako po svoje. Seveda pri tem večinoma nimajo problemov lastniki gozdov, ki se ogrevajo z lesom (drvmi) v individualnih kuriščih. Vse več pa je tudi uporabnikov lesne biomase, ki nimajo svoje-

ga lesa oz. gozda. Zato morajo vedno znova iskati najugodnejšega dobavitelja.

PROJEKT "BIOMASSTRADCENTERS" - INTELLIGENT ENERGY EUROPE

Ena od oblik stabiliziranja trga z lesnimi gorivi je organiziranje biomasnih logističnih centrov. Le-ti so se najprej začeli ustanavljati v deželah, kjer je uporaba lesnih goriv bolj množična. V Avstriji npr. biomasne logistične centre ustanavljajo la-

stniki gozdov oz. zadruga. Da bi spodbudili ustanavljanje biomasnih logističnih centrov, je bil razpisan tudi mednarodni projekt Biomastradcenters, ki ga sofinancira program EU za inteligentno energijo (Intelligent energy Europe). Partner v projektu je tudi Gozdarski inštitut Slovenije.

Gre predvsem za strokovno podporo organiziranju verige za proizvodnjo in dobavo lesnih goriv na regionalni ravni in uravnoteženje ponudbe in povpraševanja po teh gorivih.

Glavni namen projekta je:

- pomagati pri ustanovitvi in uveljavitvi regionalnih logističnih centrov za trgovanje z lesno biomaso, kjer se različna lesna goriva (drva, sekanci, peleti, energetske pridelke) tržijo po zajamčeni kakovosti,
- z ustanovitvijo biomasnih logističnih centrov se želi povečati varnost pri oskrbi z lesnimi gorivi, povečati zaupanje uporabnikov ter zagotavljati ustrezno kakovost lesnih goriv na trgu,

- spodbujati lokalni in mednarodni prenos izkušenj in znanja,
 - povezovati in izobraževati proizvajalce lesnih goriv (drv in sekancev): kmete, lastnike gozdov, gozdne podjetnike in lastnike žag z namenom, da se izboljša njihovo strokovno znanje,
 - povečati zaupanje strank in investitorjev v sodobne tehnologije pridobivanja predelave in rabe lesne biomase ter s tem spodbujati rabo sodobnih ogrevalnih sistemov na lesno biomaso.
- Cilj projekta je tudi regionalni razvoj in povečanje deleža obnovljivih virov energije ter učinkovite rabe lesa kot energenta.
- V Sloveniji zaenkrat še nimamo nobenega biomasnega logističnega centra. V okviru omenjenega projekta tečejo aktivnosti za ustanovitev takega centra na domžalskem območju. Pri tem aktivno sodelujeta tudi Društvo lastnikov gozdov Tisa
- Domžale in Kmetijska zadruga Domžale. Izvedene so bile začetne aktivnosti (predavanje, delavnica, ekskurzija), v katerih so animirali zainteresirane lastnike gozdov, da sodelujejo pri ustanovitvi prvega biomasnega logističnega centra pri nas.
- » ANDREJ ANDOLJŠEK

Energetsko pogodbeništvo – priložnost za lastnike gozdov

Energetsko pogodbeništvo se je od 90-ih let prejšnjega stoletja uspešno razvilo v sosednji Avstriji. Razlogov za to je več: visoka gozdnatost, prevladujoči delež zasebne gozdne posesti, ki je pogosto razdrobljena, raztresena poselitev podeželja, kjer veliki daljinski sistemi ogrevanja na lesno biomaso niso smiselni. Predvsem pa zato, ker so tako lokalne skupnosti kot država povečanje rabe domačih obnovljivih virov in zmanjšanje rabe fosilnih goriv vzele resno in sprejele ustrezne ukrepe.

ZAKAJ »POGODBENIŠTVO«?

Osnovna zadeva pri energetskega pogodbeništva je, kot je že v imenu samem nakazano, »pogodba za dobavo toplotne energije« med kmetom oziroma skupino kmetov in odjemalcem toplotne energije. Lastniki gozda oziroma skupine lastnikov gozda, ki se poslovno organizirajo v njim najbolj ustrezno pravno osebo, običajno na podlagi podpisane pogodbe z odjemalcem najamejo prostor za kurilnico v eni od javnih ali zasebnih stavb, investirajo v kurilno napravo na lesne sekance, vključno s potrebnimi gradbenimi posegi (inštalacije, zagovornik za sekance), ter nato v dogovorjenem obdobju oskrbujejo odjemalca s toplotno energijo. Oprema za distribucijo toplote (cevi, radiatorji ipd.) pa je last odjemalca, ki lastnikom gozda v skladu s pogodbo redno poravnava

račune za porabljeno toplotno energijo. Pogodba je dolgoročna in se sklepa navadno za dobo vsaj 15 let oziroma za toliko, kolikor znaša pričakovana življenjska doba kurilne naprave.

Najpomembnejša prednost energetskega pogodbeništva je ta, da odjemalec toplote oziroma stranka nima nobenih obveznosti z ogrevalnim sistemom in uživa enako udobje kot v primeru daljinskega ogrevanja, pri čemer je ogrevanje z lesnimi sekanci v primerjavi z ogrevanjem na fosilna goriva (kurilne naprave od 50 do 300 kW) za približno 15 % cenejše. Prav tako prodajalec toplote, se pravi lastnik gozda, na ta način iztrži za lesne sekance v povprečju 15 % več kot v primeru njihove direktne prodaje.

Tako se poveča zaslužek lastniku gozda in zmanjša strošek ogrevanja za odjemalca toplote.

PRIMERNO PREDVSEM ZA VEČJE ODJEMALCE

Pogodbeništvo je uspešen sistem predvsem za javne in druge večje stavbe z večjimi energetskimi potrebami. Izkušnje naših kolegov iz Avstrije kažejo, da je energetskega pogodbeništva najuspešnejše pri vgradnji kurilnih naprav na lesne sekance od 50 do 300 kW nazivne moči. Najprimernejše lokacije so javne stavbe z velikimi potrebami po toploti, kot so šole, vrtci, zdravstveni domovi, občine, bolnice, domovi za ostarele občane, športne dvorane, lahko pa tudi večstanovanjske stavbe, bloki, vrstne hiše ipd.. V primeru, da uporabimo že obstoječo kurilnico in dimnik, je projekt lahko uspešen že pri močeh okoli 50 kW, kadar pa je potrebno kurilnico zgraditi na novo, se ta meja povzpne nad 200

kW. Lahko pa z eno kurilnico ogrevamo več okoliških stavb. Takrat govorimo o mikrosistemu toplotnega ogrevanja.

VELIKA PRILOŽNOST TUDI ZA SLOVENSKE LASTNIKE GOZDOV

Glede lesno-proizvodnih potencialov gozdov, lastniške strukture gozdov in razpršene poselitve podeželja so slovenske razmere podobne avstrijskim oziroma ima pogodbeništvo tudi pri nas velike možnosti za razcvet. Pogrešamo pa več operativnih dejavnosti države in predvsem lokalnih skupnosti v smeri pospeševanja učinkovite rabe lesne biomase za pridobivanje energije in razvoj t. i. energetskega pogodbeništva. Vseeno imamo prve lastovke energetskega pogodbeništva že tudi v Sloveniji. Za to se zaenkrat razen nekaterih organizacij, ki se

ukvarjajo tudi s prodajo kurilnih naprav na biomaso, odločajo še nekateri lastniki gozdov pretežno na območjih, ki mejijo z Avstrijo, kot sta Štajerska in Gorenjska.

Rak rana slovenskega gozdarstva je še vedno poslovna nepovezanost lastnikov gozdov. Sicer se v zadnjem času vse več lastnikov združuje

in naprej v Zvezo lastnikov gozdov Slovenije, vendar ta društva za enkrat še nimajo značaja poslovnega združevanja, kar

pa je tudi eden izmed pogojev za uspešen razvoj energetskega pogodbenišтва.

» EGON REBEC

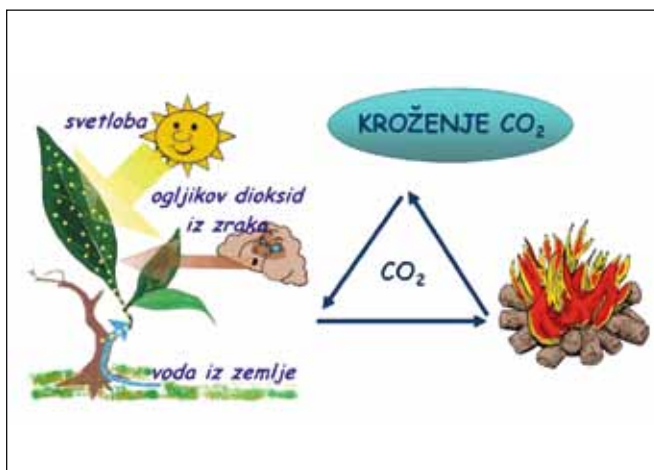
Živilski odpadki kot energetska surovina

Živalski odpadki so kot surovina pomemben energetski potencial. Bioplinarne iz živalskega gnoja so že poznan energetski vir, ki se hitro uveljavlja. Večji tabu to trenutno klavniški odpadki in kadavri, ki so v Sloveniji velik strošek ter na drugi strani velik dobiček za podjetja, ki to predelujejo. Živalske odpadke se lahko koristno uporabljajo v klasičnih bioplinarnah, le v manjših količinah za resnejšo uporabo pa morajo biti bioplinarne za to posebej načrtovane. Stranski proizvod takšnih bioplinarn je kompost, ki je toplotno obdelano in higiensko čisto gnojilo. Koristi so tako ekonomske kot okoljske.

Zakaj ravno lesna biomasa?

Za izkoriščanje lesne biomase za proizvodnjo toplotne energije je veliko razlogov. Naštevamo nekaj najpomembnejših utemeljitev ZA tovrstno odločitev:

- Učinkovita raba lesne biomase za proizvodnjo toplotne energije ima veliko ugodnih učinkov na nacionalno gospodarstvo, še posebej glede ohranjanja in razvoja podeželja.
- Lesna biomasa ob umnem gospodarjenju trajno prirašča in je zato obnovljiv vir energije. Pri kurjenju lesa v ozračje ne spuščamo dodatnih količin CO₂, zato lahko trdimo, da je v pogledu toplogrednih plinov nevtralen vir energije.
- Zaradi sodobnih kurilnih naprav na lesno biomaso z zelo visokimi izkoristki potrebujemo manjšo ko-

Biomasa je CO₂ nevtralna. To pomeni, da je s stališča toplogrednih plinov vseeno, ali les zgine ali pa ga uporabimo za energetske namene in imamo od tega tudi koristi.

- ličino lesa za ogrevanje in v ozračje spuščamo manj škodljivih snovi.
- S sodobnimi kurilnimi napravami na lesno biomaso lahko izrabimo različne vrste lesne biomase iz gozda, kmetijskih in urbanih površin ozi-

roma lesno-predelovalne dejavnosti.

- Z učinkovito rabo lesne biomase zmanjšujemo letne stroške ogrevanja.
- Pri oskrbi z lesno biomaso imamo krajše transportne poti, les pa je glede prevoza bistveno prija-

nejši do okolja kot nekatera fosilna goriva (nevarnost razlitja!).

- Ogrevanje z lesno biomaso nudi prav enako ali celo večje ugodje kot ogrevanje na fosilna goriva.
- Lesna biomasa je domač energetski vir, zato denar za nakup energentov ostaja doma, s čimer se krepi lokalno gospodarstvo.
- Les omogoča samooskrbo gospodinjstev, ki imajo v lasti gozd, in večja našo energetsko neodvisnost - nismo odvisni od uvoza energentov in energetskih kriz na svetovnem trgu.
- Z učinkovito rabo lesne biomase razvijamo nove dejavnosti in odpiramo nova delovna mesta predvsem na podeželju.

» EGON REBEC

Možnosti sofinanciranja naložb

Za naložbe v učinkovito rabo biomase za proizvodnjo toplotne energije lahko pridobimo nepovratna sredstva na podlagi različnih razpisov, ki jih objavljata dve ministrstvi.

Razpisi Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (program razvoja podeželja 2007-2013 s področja učinkovite rabe biomase za pridobivanje toplotne energije)

Ukrep 123 Dodajanje vrednosti kmetijskim in gozdarskim proizvodom

Ukrep je namenjen tudi razširitvi in posodobitvi proizvodnih procesov, izboljšanju varstva okolja in varnosti pri delu, trženju ter stabilizaciji dohodkov na področju prve stopnje predelave lesa. Posebej so razpisana sredstva za kmetije z dopolnilno dejavnostjo, do katerih so na področju predelave lesa upravičeni mikropodjetja in člani kmetijskega gospodinjstva v okviru dopolnilnih dejavnosti, ki so registrirani za prvo stopnjo predelave lesa. Za kmetije je v zadnjem razpisu iz marca letošnjega leta namenjenih **8 mio. evrov** sredstev, dodatnih **20 mio. evrov** sredstev pa je namenjenih gospodarskim družbam, samostojnim podjetnikom in zadrugam. **Za prvo stopnjo predelave lesa se šteje med drugim izdelava polen, cepa-**

nic, okroglic in sekancev oziroma prevladujočih vrst lesne biomase. Razen tega lahko v okviru tega ukrepa pridobimo nepovratna sredstva za nakup opreme za pridobivanje energije iz obnovljivih virov (lesne in druge biomase) za potrebe lastnega predelovalnega obrata. Sofinanciranje je v višini do 50 % priznane vrednosti naložbe.

Ukrep 311 Diverzifikacija v nekmetijske namene

Ukrep je namenjen razvoju dodatnih in dopolnilnih nekmetijskih dejavnosti na kmetiji. S področja učinkovite rabe biomase se s tem ukrepom namenja nepovratna sredstva za pridobivanje energije iz obnovljivih virov (lesne in druge biomase) za njeno prodajo na kmetiji oziroma »energetsko pogodbništvo«. Do nepovratnih sredstev so upravičene kmetije z dopolnilno dejavnostjo in druge pravne osebe z ustrežno registrirano dejavnostjo, vendar samo za naložbe izven krajev, ki imajo status mesta. Sofinanciranje je 50 % v obliki nepovratnih sredstev po pravilu de minimis. V zadnjem razpisu iz marca letošnje-

ga leta je razpisanih 15 mio. evrov sredstev.

Razen zgornjih pa so tako ali drugače z biomaso povezani še ukrepi PRP 2007-2013:

Ukrep 111 Usposabljanje za delo v kmetijstvu in gozdarstvu, s katerim lahko krijemo stroške neformalnega izobraževanja.

Ukrep 121 Posodabljanje kmetijskih gospodarstev, s katerim se lahko sofinancirajo naložbe v primarno kmetijsko pridelavo in naložbe, namenjene izvajanju storitev s kmetijsko mehanizacijo.

Ukrep 122 Povečanje gospodarskih vrednosti gozdov, s katerim se sofinancirajo naložbe v zasebne gozdove, nakup mehanizacije in opreme za sečnjo in spravilo lesa ter gradnjo in rekonstrukcijo gozdnih vlakov in cest.

Ukrep 312 Podpora ustanavljanju in razvoju mikropodjetij, s katerim se sofinancirajo naložbe v že delujoča in novo ustanovljena mikropodjetja s sedežem in delovanjem v naselju, ki nima statusa mesta (postavitev mikromrež in daljinskih sistemov ogrevanja).

Dva razpisa Ministrstva za okolje in prostor za subvencioniranje energetske izrabe lesne biomase bosta predvidoma objavljena v naslednjih dneh:

1. Razpis: Daljinsko ogrevanje na lesno biomaso – DOLB 1, kjer bodo upravičenci vsa podjetja, organizirana kot gospodarske družbe ali samostojni podjetniki. V tem sklopu bo na voljo 7 mio. evrov v obdobju 2009–2011 nepovratnih sredstev iz Kohezijskega sklada za izvedbo projektov daljinskega ogrevanja na lesno biomaso (DOLB) in mikrosistemov DOLB v Sloveniji.

2. Razpis: Individualni sistemi ogrevanja na lesno biomaso – KNLB 1, kjer bodo upravičenci pravne osebe in samostojni podjetniki, ki imajo uradni sedež v Republiki Sloveniji. V tem sklopu bo na voljo 3 mio. evrov v obdobju 2009–2010 za vgradnjo kotlov na lesno biomaso z avtomatskim dodajanjem goriva, moči 150–5000 kW.

Javni sektor je na razpisih lahko udeležen posredno.

Vir: MKGP

Mednarodni projekti

KGZS sodeluje v projektu 'Bioenergis'

V projektu bomo razvili in pridobili računalniško orodje za svetovanje in podporo odločevalcem na regionalni ravni pri spodbujanju izrabe biomase (preko centralnega ali daljinskega pogodbenega ogrevanja in kogeneracije). Cilj projekta je tudi konkretno svetovati in izvesti sistem zbiranja biomase in nadaljnega ogrevanja, ki vključuje biomaso s kmetijskih površin. Po končanem projektu se bodo podatki lažje obdelovali in predstavljali javnosti.

Priprava projekta Ponosni na gozd

Na pobudo avstrijske zbornice in zveze lastnikov gozdov (Waldverband) smo se predstavniki KGZS skupaj z ostalimi slovenskimi partnerji udeležili delavnice za pripravo projekta v Gradcu. Projekt bo namenjen povečanju zaposlitev na področju biomase, pri čemer bo poudarek na delu težko zaposljivih oseb na podeželju. Na sestanku so bili tako prisotni tudi predstavniki Zavoda za zaposlovanje Maribor. Preko pospeševanja biomasnih logističnih centrov in zagotovitve svetovanja za področje trženja se bo povečala tudi mobilizacija lesa iz gozdov.

Po končnem definiranju projekta se bo skupni slovensko-avstrijski projekt prijavil v okviru meddržavnega projekta 'CILJ 3'.

Organiziranost slovenskih kmetov (2)

V prejšnji številki Zelene dežele smo se sprehodili skozi organiziranost slovenskega kmetstva do samostojne Slovenije. V tokratnem prispevku bomo spomnili na nekatere dogodke po osamosvojitvi, ki so širšo javnost opozorili, da se kmetijstvo sooča z resnimi problemi in ga mora politika temu ustrezno tudi obravnavati.

LETO 1992 – POLITIKA VLADE POGUBNA ZA KMETIJSTVO

Pomemben korak k novi organiziranosti kmetov po osamosvojitvi je bila ustanovitev Slovenske kmečke zveze (SKZ) pri Slovenski ljudski stranki leta 1992. Ta je začela takoj opozarjati na probleme v kmetijstvu. Začetek decembra leta 1992 je SKZ na volilnem občnem zboru ugotovila, da je kmetijska politika vlade pogubna za kmetijstvo in podeželje, saj je dovoljevala nekontrolirane uvoze kmetijskih pridelkov, zlasti vina in mesa. Zato so napovedali uporabo političnih in sindikalnih možnosti, da preprečijo gospodarsko in socialno katastrofo. Podobne zahteve je postavila Vladi tudi Zadružna zveza Slovenije (ZZS), ki je na njih opozarjala že v jeseni leta 1992.

Vlada na to ni odgovorila, zaradi pomanjkanja poslušanja Vlade do kmetijstva pa je takratni kmetijski minister mag. Jože Protner ponudil celo odstop. Dne 23. decembra 1992 je bil organiziran opozorilni protestni shod slovenskih kmetov pred Prešernovim spomenikom v Ljubljani, ki so ga organizirali SKZ, ZZS in Slovensko kmečko gibanje. Udeležilo se ga je okrog petsto kmetov. Poudarki shoda so bili, da kmetje ne želijo privilegijev, ampak le pravično plačilo. Takratne zahteve so bile

Leta 2002 se je pokazala enotnost kmetstva na eni strani in presenetljiva podpora javnosti na drugi strani. Težav je bilo preprosto preveč, da bi lahko bili tiho!

strnjene v šest točk, med katerimi so bili sprejem ukrepov za zaščito domačega kmetijstva, uvedba prelevmanov in doslednega nadzora pri uvozu, ureditev odkupnih cen v razmerju do prodajnih in takšna kmetijska politika, ki bo omogočala dolgoročno stabilne razmere za gospodarjenje.

LETO 1993 – ŠTIRIDNEVNA BLOKADA MEJNIH PREHODOV

Vlada je po protestu v februarju in marcu sprejela nekaj ukrepov, za katere pa so v Slovenski kmečki zvezi in Zadružni zvezi Slovenije me-

nili, da ne zadoščajo. Na Vlado sta zvezi sredi maja naslovlili pismo, v katerem sta zahtevali drugačno, učinkovitejše ukrepanje. Vlada se ni odzvala, zato je sledila zapora nekaterih regionalnih cest.

V prvi polovici junija 1993 se je nezadovoljstvo med kmeti v Pomurju in Podravju stopnjevalo. Zahtevali so poštetne cene kmetijskih pridelkov. Vlada zahtev ni sprejela, zato so v ponedeljek, 14. junija, pomurski kmetje zaprli mejna prehoda Hodoš in Dolga vas. Na skupnem sestanku sta se ZZS in SKZ odločili, da nadaljujeta z zapiranjem mej-

nih prehodov do izpolnitve zahtev. Pomurskim kmetom so se pridružili tudi štajerski. Naslednji dan so kmetje uresničili napovedane grožnje in zaprli mejne prehode V Gornji Radgoni in nekaj kilometrov pred Zavrčem. V Ljubljani se je ponovno sestel stavkovni odbor in na predsednika vlade dr. Janeza Drnovška naslovil pismo s sporočilom, da bodo nadaljevali z zaporami mejnih prehodov, hkrati pa so izrazili pripravljenost na pogajanja. V sredo so podravski in slovenskogoriški kmetje zaprli Šentilj in Središče ob Dravi. V četrtek, 17. junija, sledijo še

Ni prihodnosti brez kmetijstva!

Spomnimo se nekaterih zahtev udeležencev protestnega shoda 5. septembra 2002 v Ljubljani:

Socialna varnost

Zahtevamo izenačenje socialnega položaja kmetov z delavci v drugih gospodarskih dejavnostih.

Živinoreja

Ker je Slovenija večinoma travnata dežela, zahtevamo takšne gospodarske razmere, ki zagotavljajo vzdrževanje staleža govedi in drugih prežvekovalcev v višini, ki omogoča obdelanost teh površin. Zagotoviti je treba višjo stopnjo samooskrbe na področju prašičereje.

Rastlinska pridelava

S primerno kmetijsko politiko je treba zagotoviti višjo stopnjo samooskrbe pri poljščinah. Zahtevamo zagotovitev investicijskih sredstev za obnovo trajnih nasadov.

Območja z omejenimi možnostmi za kmetijsko pridelavo

Zahtevamo, da država s primernimi ukrepi ustavi zaraščanje kmetijskih površin in prepreči praznjenje območij z omejenimi možnostmi za kmetijsko pridelavo.

Veterina

Kmetje se zavedamo pomena varnosti hrane, vendar se ne moremo strinjati s sprejemanjem in izvajanjem predpisov, ki so strožji kot v EU, če država ne pokrije višjih stroškov pridelave, ki pri tem nastanejo.

Gozdarstvo in lovstvo

Zahtevamo, da država omogoči izvajanje svetovalne dejavnosti na področju gozdarstva v okviru Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije. Zahtevamo izvedbo ukrepov za zmanjšanje števila velike divjadi in zveri na obseg, ki ne bo ogrožal kmetijstva in življenja na podeželju.

Financiranje javnih služb v kmetijstvu

Zahtevamo ureditev financiranja strokovnih služb, ki delujejo v okviru Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije.

Pogajanja in vključevanje v EU

Zahtevamo višino kvot, ki bodo omogočale razvoj našega kmetijstva, in enakopravno obravnavanje vseh sedanjih in bodočih članic EU.

zapore mejnih prehodov na Primorskem, Gorenjskem in Dolenjskem, pojavljale pa so se tudi blokade cest po Sloveniji. To je le pripeljalo do začetkov pogovorov med Vlado in stavkajočimi. Zvečer istega dne so pogajalci sklenili dogovor, s katerim sicer ni bila najbolj zadovoljna nobena stran, vsi pa so si močno oddahnili, ko so ga za svojega vzeli člani upravnega odbora ZZS in izvršilnega odbora SKZ. Dogovor je vseboval povečanje odkupnih cen pšenice, mleka in živine, poleg tega pa še, da bo Vlada izdelala analizo socialnega položaja kmetov.

LETO 2001 – CENA MLEKA PRENIZKA

Naslednjič so kmetje z zaporami iskali pravico aprila 2001, vzrok pa je bila prenizka odkupna cena mleka. Ker mlekarnarje v Ljubljanskimi mlekarnami na čelu nikakor niso bile pripravljene prisluhniti zahtevam kmetov, so kmetje v soboto, 30. marca zjutraj, zaprli dostop do kočevskega obrata Ljubljanskih mlekarn, zvečer pa še v Kranju. V nedeljo zjutraj so blokirali obrat v Novem mestu, popoldan v Ljubljani, v ponedeljek pa še v Mariboru. Ko so mlekarnarje pristale na delno povišanje odkupnih cen mleka in je Vlada poiskala dodatna sredstva za podporo izvozu mleka, se je protest v tokrek končal.

LETO 2002 – OPOZORILA PRED VSTOPOM V EVROPSKO UNIJO

Nazadnje so kmetje zavzeli ceste v letu 2002. Najprej konec julija v organizaciji Sindikata kmetov Slovenije, potem pa še v začetku septembra v organizaciji Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije.

Sindikalisti so se zbrali 29. julija 2002 pred poslopjem Vlade in med drugim zahtevali ureditev socialnih razmer na kmetijah, ureditev cenovnih razmerij v verigi pridelovalec – predelava - trgovina, predvsem pa so opozarjali na predpristopna pogajanja z Evropsko unijo in od Vlade zahtevali, da pri pogojih ne sme popuščati v škodo slovenskih kmetov.

Dne 5. septembra je protestni shod pod sloganom Ni prihodnosti brez kmetijstva organizirala Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije. Udeležilo se ga je okrog šest tisoč kmetov, ki so se zbrali na Trgu republike in se po nagovorih predstavnikov vseh pomembnejših stanovskih organizacij v kmetijstvu ter nastopu Toneta Kuntnerja, ki je s svojim recitalom shod tudi podprl, odpravili do Vladnega poslopja, kjer so predsedniku Vlade predali svoje zahteve ter shod zaključili z izjavami za medije po sklenjenem pogovoru s predsednikom in ostalimi predstavniki Vlade.

»MARJAN PAPEŽ

Viri: v uredništvu

AGRA

29. 8. – 5. 9. 2009
Gornja Radgona

MEDNARODNI

47. mednarodni
kmetijsko-živilski sejem

Slovenija 2009
November 2008 - 1. 11. 2009

56. WORLD PLOUGHING CONTEST
SVETOVNO PRVENSTVO V GIRANJU

Rodovitnost porekla!

POMURSKI SEJEM

Dobra praksa pri varstvu rastlin

V prispevku z enakim naslovom, objavljenem v prejšnji številki Zelene dežele, smo vas spomnili na nekaj osnovnih pravil, ki jih uporabnikom fitofarmaceutskih sredstev (FFS) narekuje dobra praksa pri varstvu rastlin. V tokratni številki podrobneje opozarjamo, na kaj moramo biti pri uporabi FFS še posebej pozorni – dosledno upoštevanje navodil o uporabi, varstvu čebel, zaščiti voda, ravnanju z odpadno embalažo in ostanke ter natančnem vodenju evidenc.

Ob odločitvi za uporabo fitofarmaceutskega sredstva moramo pred uporabo FFS vedno natančno pregledati in prebrati navodila o uporabi, ki so priložena FFS, oziroma navedbe na etiketi. Ob pripravi škropilne brozge moramo skladno z navodili uporabiti ustrezno zaščitno obleko (podrobne informacije so zapisane v navodilu za uporabo FFS). Pri tem opravilu istočasno ne jemo, pijemo, kadimo ali telefoniramo ter upoštevamo predpise, ki urejajo varnost in zdravje pri delu. Pogosto pozabimo, da je pri pripravi škropilne brozge potrebno upoštevati odmerke (potrebna količina fitofarmaceutskega sredstva v kg/ha

ali l/ha za zatiranje škodljivih organizmov), ki so navedeni v navodilu o uporabi.

PREVIDNOST IN UVIDEVNOST

Smiselno je, da po potrebi ob enem tretiranju hkrati uporabimo več FFS, vendar bodimo pozorni na združljivost sredstev, ki jih nameravamo uporabiti istočasno. Aplikacijo FFS opravimo z uporabo ustrezne naprave (certificirana, redno vzdrževana in pregledana, izbira ustreznih šob ...) ob upoštevanju hitrosti in smeri vetra (hitrost vetra pri izvajanju škropljenja ne sme presegati 5 m/s, pri izvedbi pršenja pa 3 m/s) in ob uporabi ustreznih zaščitnih sredstev. Tako preprečimo zanaša-

nje škropilne brozge na neciljne organizme, sosednje posevke, sosednja funkcionalna zemljišča in mimoidoče.

Ne pozabimo, da Pravilnik o dolžnostih uporabnikov FFS (Ur. l. RS št. 62/2003, 5/2007 in 30/2009) uporabnikom FFS narekuje, da je potrebno traktorske pršilnike in motorne nahrbtnne škropilnice uporabljati v oddaljenosti najmanj 20 m od čebelnjaka, vrtcev, šol, otroških in športnih igrišč, zdravstvenih ustanov, domov upokojencev in drugih objektov ali stanovanjskih objektov ter njihovih funkcionalnih zemljišč, kjer se zadržujejo ljudje ali gojijo kmetijski pridelki.

Tretiranje s traktorskim pršilnikom ali motorno nahrbtnno škropilnico je v manjši razdalji dovoljeno le s pisnim dovoljenjem imetnika parcele, hišnega sveta oziroma uprave objekta. Da se izognemo pripravi prevelikih količin škropilne brozge, moramo pred uporabo FFS preveriti, na kako veliki površini želimo opraviti zatiranje škodljivega organizma, koliko vode potrebujemo za pripravo in nanos škropilne brozge pri določeni hitrosti gibanja in na osnovi teh podatkov izračunati potrebno količino škropilne brozge na površino. Ostanke škropilne brozge ne zlivamo v obcestne jarke, vodnjake, greznice ..., ampak z ustreznim preračunom potreb pred uporabo FFS poskrbimo, da ostanke praktično ne bo, oziroma da bodo le-ti minimalni. Preostanek škropilne brozge po končani uporabi zmešamo z vodo v razmerju 1:10 in ponovno tretiramo že tretirano površino oziroma tako razredčen ostanek apliciramo na drugo biološko aktivno površino.

VARSTVO ČEBEL

Pri uporabi FFS ne smemo pozabiti na varstvo čebel, saj so le-tedne in potrebne spremljevalke v kmetijski pridelavi. Prve korake za varstvo čebel lahko naredimo že ob izbiri ustreznega FFS za reševanje težav z določenimi škodljivimi organizmi in pri izbiri dajemo prednost sredstvom, ki niso nevarna za čebele. Že pred

Pri uporabi FFS ne smemo pozabiti na varstvo čebel!

uporabo FFS v navodilu o uporabi sredstva oziroma na etiketi preverimo, če je sredstvo nevarno za čebele. V primeru uporabe FFS, ki so nevarna čebelam, moramo v trajnih nasadih poskrbeti, da predhodno odstranimo vso cvetočo podrast (košnja ali mulčenje) oziroma na drug ustrezen način preprečimo, da bi sredstvo doseglo cvetoče rastline. Cvetočo podrast v trajnih nasadih predstavlja npr. že en sam cvetoč regrat v trajnem nasadu. Skladno z dobro kmetijsko prakso in določili Pravilnika o dolžnostih uporabnikov FFS se moramo v času cvetenja gojene rastline odpovedati uporabi sistemsko delujočih FFS, ki so nevarna čebelam. Kontaktno delujoča, čebelam nevarna sredstva pa uporabimo v nočnem času: od dve uri po sončnem zahodu do dve uri pred sončnim vzhodom. S škropljenjem zvečer po končanem letu čebel omogočimo, da se uporabljeno FFS posuši na rastlinah, še preden čebele zjutraj zapustijo panje. V kolikor smo prisiljeni iz takšnih ali drugačnih razlogov tretiranje rastlin s FFS opraviti preko dneva, tretiranje opravimo v hladnem in oblačnem dnevu, po možnosti zgodaj zjutraj.

Osnovni ukrepi za zaščito čebel:

- Pri izbiri FFS dajemo prednost tistim, ki niso nevarna za čebele.
- Odstranimo cvetočo podrast, ko gre za čebelam nevarna sredstva.
- V času cvetenja gojene rastline ne uporabljamo čebelam nevarnih sistemsko delujočih FFS.
- Čebelam nevarna kontaktna sredstva uporabimo le v nočnem času (od dve uri po sončnem zahodu do dve uri pred sončnim vzhodom).

ZAŠČITA PODTALNICE

V Sloveniji večino pitne vode pridobivamo iz podzemne vode, vendar to še ne pomeni, da ni potrebno varovati površinskih voda. Površinske vode so še zlasti pomembne z vidika zagotavljanja življenja v vodi in ob njih. Zato pri uporabi FFS v bližini voda upoštevajmo varnostne pasove med območjem škropljenja in vodno površino, ki je naveden na etiketi z navodilom za uporabo in v predpisih o vodah (Zakonu o vodah, Ur. l. RS 67/2002 in 110/2002), in sicer velja, da sredstev za varstvo rastlin ne smemo uporabljati na priobalnih zemljiščih najmanj v tlorsni širini 15 m od meje brega voda 1. reda oziroma najmanj 5 m od meje brega voda 2. reda (seznam voda 1. reda je dostopen v prilogi prej omenjenega zakona). Pozor! Pred uporabo FFS v bližini voda vedno preverite podatek o varovalnih pasovih, saj so za posamezna sredstva zapisani tudi širši pasovi. Pozorni moramo biti tudi pri uporabi FFS na terenih, nagnjenih proti vodnim površinam, in zaradi preprečevanja morebitnega odtekanja sredstva ustrezno povečati varovalni pas. Zaradi varovanja voda je priporočljivo upoštevati tudi vsaj 50 m širok varovalni pas do vodnjakov, studencev, izvirov, manjših vrtin ... Ne pozabimo, da poseben režim kmetovanja na vodovarstvenih območjih narekujejo tudi določbe še veljavnih občinskih predpisov oziroma novi državni predpisi.

KAJ Z OSTANKI IN ODPADNO EMBALAŽO FFS

Pomembno je tudi, kako ravnamo z ostanki FFS ter embalažo FFS. Ustrezno izpraznjeno in očiščeno embalažo FFS, v kateri ni ostankov in jo obravnavamo kot nenevaren odpadke, oddamo na zbirna mesta SLOPAK-a po Sloveniji (seznam zbirnih cen-

trov je objavljen na spletni strani podjetja SLOPAK, informacije pa lahko dobite tudi pri svojem prodajalcu FFS oz. kmetijskem svetovalcu). Ostanke FFS, ki se obravnavajo kot nevarni odpadki, moramo čim prej odnesti na najbližji zbirni center nevarnih odpadkov. Pri tem ne pozabimo, da moramo FFS do uporabe hraniti v originalni embalaži, ločeno od živil, krmil in drugih predmetov splošne rabe, izven dosega otrok, v ustreznih pogojih temperature, vlage in svetlobe, v skladu z navedbami v navodilu proizvajalca. Ostanke FFS, ki so nevarni odpadki, moramo do oddaje hraniti v posebnih pokritih, nekorozivnih posodah izven dosega otrok. Z vidika preprečevanja takšnih in drugačnih nesreč je smiselno razmisliti in omare, kjer hranimo FFS ali njihove ostanke, ustrezno označiti. Prostor za skladiščenje oziroma omara mora biti varovan s primerno ključavnico, ki preprečuje dostop nepooblaščenim osebam, živalim ipd. Prostor oziroma omara naj bo vodotesna in iz materialov, ki jih lahko enostavno očistimo. Dobro je vedeti in upoštevati tudi to, da tekočine v izogib nesrečam skladiščimo na nižjih policah.

VODITE EVIDENCE O FFS!

Seveda vsem uporabnikom dobra praksa narekuje, da o izvedenih ukrepih vodijo ustrezne evidence, ki uporabniku služijo predvsem za spremljanje čakalnih dob (karenc) in racionalnejši nakup in pravočasno porabo zaloga. Hkrati morajo biti v evidenci zabeleženi vsi podatki, ki so potrebni za učinkovito ukrepanje proti škodljivim organizmom in nujni vir informacij ob morebitnih zastrupitvah ljudi, čebel, ptic, drugih neciljnih organizmov, kontaminaciji voda in zemljišč. Skladno z določbami

Pravilnika o dolžnostih uporabnikov FFS mora evidenca o uporabi FFS obsegati vsaj podatke o izvajalcu ukrepa, imetniku rastlin, rastlinskih proizvodov ali tretiranih površin, imenu parcele/objekta in tretirani površini, datumu in uri tretiranja, kulturi, opis razvojne faze tretirane rastline, namenu izvajanja ukrepa, trgovsko ime sredstva (celotno ime, tudi dodatne oznake ob imenu), odmerek na hektar oziroma dejansko površino in morebitne opombe. Skladno s spremembo pravilnika, ki je stopila v veljavo v aprilu 2009, moramo v to evidenco v primeru setve semena, tretiranega z insekticidi in/ali fungicidi, zabeležiti tudi količino tretiranega semena na parcelo (npr. v primeru setve semena koruze tretiranega proti koruznemu hrošču). Podatke v evidenci vpiše uporabnik FFS, hraniti pa jih mora lastnik oziroma upravnik gospodarstva, posestva ..., in sicer še najmanj 5 let. Pridelovalci, ki pridelujejo poljščine, vrtnine, sadje ali grozdje po načelih integrirane ali ekološke pridelave, pa lahko podatke o uporabi FFS vodijo v obliki predpisane evidence v integrirani pridelavi, ekološki pridelavi ali ukrepih SKOP/KOP.

Ob upoštevanju dobre kmetijske prakse je za zdravje oziroma varovanje ljudi in okolja v celoti poskrbljeno. Ključni dejavnik v celotnem procesu je seveda človek. S svojim umnim ravnanjem in poseganjem v okolje lahko sami največ pripomoremo k varovanju okolja in živih bitij v njem ter kljub vsemu pridelamo zdravo in kakovostno hrano ter krmo za domače živali.

» IRIS ŠKERBOT
KGZS - Zavod Celje

Mladi o recesiji in kmetijstvu

Mladi so v okviru državnega kviza Mladi in kmetijstvo skupaj s KGZS organizirali okroglo mizo na temo Vpliv recesije na kmetijstvo.

Gostje okrogle mize, katere se je udeležilo veliko mladih, so bili Rok Sedminek, podpredsednik CEJE, Branko Ravnik, generalni direktor direktorata za kmetijstvo na MKGP, Ciril Smrkolj, predsednik KGZS, in Jože Andrej Čibej, višji predavatelj na Ekonomski fakulteti v Ljubljani.

Povezovalka okrogle mize je bila Andreja Krt Stopar, vodja službe za delo z družini in podeželsko mladino KGZS. Mag. Jože Andrej Čibej je poudaril, da napovedovanje obsežnosti krize v Sloveniji ni mogoče, saj se stanje nenehno spreminja. Zanimal je tudi govorice, da naj bi kriza najmanj prizadela kmete. Po njegovem mnenju jih kriza ne bo prizadela nič manj kot ostale sektor-

je. Nanizal je tudi nekaj ukrepov, ki bi lahko ublažili krizo v kmetijstvu, kot so npr. inovativnost, trmasto vztrajanje, vprašanje solidarnosti znotraj panoge in med panogami, izločitev posrednika ... Meni, da je ravno kriza čas, ko je potrebno početi tisto, kar se najbolj spleča.

Predsednik Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije Ciril Smrkolj je ugotavljal, da kmetje vsekakor občutijo krizo v kmetijstvu, da se je zmanjšala ponudba domačih proizvodov na slovenskih policah ter da so na policah večinoma tuji proizvodi. Poudaril je, da smo v zadnjih petnajstih letih zelo malo storili za organiziranost kmetov in je še vedno preveč posrednikov med pridelovalcem in kupcem. Resno je potrebno pre-

gledati razmerja v reproverigi, odstraniti vmesne posrednike, ki v tej verigi dajo najmanjšo vrednost, in okrepiti pogajanja s trgovci.

Slovensko kmetijstvo je del skupne kmetijske politike, je poudaril Branko Ravnik z Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. Že sama kmetijska politika deluje stabilizacijsko, vse države se močno vpletajo v krizo. Potrebno je nemoteno izvajati obstoječ sistem podpor in ukrepov v vsaj takšnem obsegu kot doslej in najti dobre odgovore, kako naprej po letu 2013. V primeru manjših sredstev bo kmetijstvo tudi v dobrih gospodarskih časih zašlo v krizo. Ravniku se zdi pomembno tudi, da vsako kmetijsko gospodarstvo pri sebi poižkuša najti rezerve in racionalizira stroške.

V imenu mladih evropskih kmetov je Rok Sedminek, podpredsednik CEJE, opozoril predvsem na pomembnost sožitja mladih in starejših na kmetiji, saj le skupaj lahko uspešno vodijo kmetijo in se spopadejo s težavami. Potrebno je prepričati slovenske potrošnike, da bodo čim več posegali po zdravi slovenski hrani.

Vso prisotni so si bili enotni, da kriza v kmetijstvu traja že daljše obdobje in da je potrebno še ogromno napraviti pri povezovanju kmetov in skupnem nastopu na trgu. Osvestiti pa je potrebno slovenske potrošnike o zdravi domači hrani, ki jo v Sloveniji zares še imamo.

» JOŽE OČKO
» URŠKA SENČAR

Konferenca o obnovljivih virih energije SLOBIOM 2009

Manjka zavedanje o resničnih potencialih obnovljivih virov energij in prednostih ob hitrem ukrepanju.

Konferenca SLOBIOM 2009 je potekala 12. marca v dvorani Državnega sveta. Na konferenci so bili prisotni predstavniki ministrstev, znanstveniki, podjetniki ter predstavniki civilne družbe. Poudarili so velike potenciale, ki obstajajo na področju obnovljivih virov energij. Potreben je hiter razvoj, ki bo spodbudil energetske neodvisnost, obudil gospodarstvo in odprl nova delovna mesta, kar je še posebej pomembno v času krize.

Slovenija mora do leta 2020 doseči 25-odstotni delež obnovljivih virov energij v celotni porabi energentov, kar je za Slovenijo zelo velik izziv, katerega se ne zavedamo dovolj resno.

Potencial kmetijstva in gozdarstva

Slovenci se svojih naravnih potencialov ne zavedamo dovolj. Iran, ki je po zalogah nafte drugi na svetu, ima na primer le 300 m³ zalog nafte na prebivalca, letno pa izkoristi okoli 3 m³ nafte na prebivalca. Ob sedanji stopnji koriščenja bodo imeli nafte za sto let.

Lesna zaloga v Sloveniji je 320 milijonov m³. Trajni letni prirastek v gozdovih je skoraj 4 m³ lesa na prebivalca. Velik izziv predstavljata mobilizacija tega potenciala in smotrna uporaba lesa za lesno industrijo in ogrevanje. V Sloveniji bi lahko potencialno ves porabljen les v celoti reciklirali in uporabili za ogrevanje, v kolikor lesa ne onesažimo s formaldehidi in strupenimi premazi.

Hektar njiv lahko zagotovi samozadostnost s hrano in energijo za sedemčlansko družino.

Ob uporabi in recikliranju vseh surovin in sončnih korektorjih na hiši ter z bioplinom je lahko že površina enega nogometnega igrišča (1 hektar) dovolj za hrano ter energetske potrebe nizko energetske hiše, vključno s sanitarno vodo ter s prevozom avtomobila na plin za 22 tisoč kilometrov.

» MIHA KOPRIVNIKAR

Kako do informacije o gensko spremenjenih organizmih?

Več kot sto milijonov hektarjev kmetijskih površin je posejanih z gensko spremenjenimi rastlinami. Zato je toliko bolj pomembno, da se pridelovalci in porabniki čim prej naučijo, kako do pravih informacij o tovrstnih rastlinah.

V letu 2007 je bilo z gensko spremenjenimi rastlinami posejanih že 114 milijonov hektarjev kmetijskih površin (vir ISAAA). Medtem ko v državah izven EU kmetje gojijo več kot deset različnih vrst GS rastlin, je v EU še vedno dovoljeno pridelovati le GS koruzo, ki je odporna na koruzno veččo (koruza Mon810). Pridelava je v EU zelo omejena, več pa je takšnih GS rastlin (koruza, soja, oljna ogrščica, nageljni, sladkorna pesa in bombaž), ki se v EU lahko uvažajo in uporabljajo za hrano ali krmo ali za predelavo. V EU je področje uporabe GSO urejeno in nadzorovano na ravni EU in velja za vse države članice. Podatki o GSO v EU so dostopni na internetnih straneh Evropske komisije (Seznam GSO odobrenih za namerno sproščanje v okolje ali dajanje kot izdelkov ali v izdelkih na trg: <http://gmoinfo.jrc.ec.europa.eu/>, Seznam za hrano in krmo odobrenih GSO v EU: http://ec.europa.eu/food/dyna/gm_register/index_en.cfm) in na uporabnikom bolj prijaznih straneh GMO Compass (<http://www.gmo-compass.org/eng/home>).

Bistveno večja pridelava in uporaba GSO se odvija izven meja EU, kjer ima vsaka država to področje urejeno avtonomno. Kljub temu se je precejšnje število držav odločilo, da pri ravnanju z GSO delujejo v skladu z mednarodno zakono-

REPUBLICA SLOVENIJA Državne ustanove ISKALNIK Iščite po tej strani

Slovenski portal biološke varnosti

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano | Ministrstvo za okolje in prostor | Ministrstvo za zdravje

Slovenski portal biološke varnosti

UVOD
GENSKO SPREMENJENI ORGANIZMI
+ SLOUVENIJA
ZAKONODAJA
PRISTOJNI ORGANI IN SLUŽBE
STROKOVNA PODPORA
GSO V SLOVENIJI
+ EU
ZAKONODAJA
GSO V EU
+ MEDNARODNO
KARTAGENSKI PROTOKOL
CENTRALNI PORTAL BCH
NACIONALNA BCH
+ KORISTNE INFORMACIJE
VPRAŠANJA IN ODGOVORI
DODATNE INFORMACIJE
ŽIVLJENJSKI DOGODKI

Dobrodošli na Slovenskem portalu biološke varnosti

Slovenski portal biološke varnosti je osrednja slovenska stran o biološki varnosti pri uporabi in ravnanju z gensko spremenjenimi organizmi (GSO). Na Slovenskem portalu biološke varnosti vam ponujamo informacije o sistemu biološke varnosti (zakonodaja, pristojni organi, nadzor) v Sloveniji, ki ob uporabi GSO zagotavlja varovanje okolja in zdravja ljudi, zakonodaji, pristojnih organih.

Aktualno

Zakon o soobstoju
Predlog Zakona in več o dosežanjem postopku priprave Zakona lahko preberete na straneh [Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano](#).

Srečanje evropskih znanstvenih odborov
V Ljubljani je od 14. do 16. maja potekal 2. sestanek evropskih znanstvenih odborov za namerno sproščanje GSO. Sestanka so se udeležili člani obeh slovenskih znanstvenih odborov.

dajo. Temeljni mednarodni akt za področje GSO je Kartagenski protokol o biološki varnosti (<http://www.cbd.int/biosafety>), ki ga je ratificiralo že 150 držav. V okviru Kartagenskega protokola je bil za lažjo izmenjavo informacij o živih GSO ustanovljen Urad za izmenjavo informacij o biološki varnosti ali Biosafety Clearing House (BCH, <http://bch.cbd.int>).

Mehanizem državam pogodbenicam olajša izmenjavo znanstvenih, strokovnih,

okoljskih in pravnih informacij o živih GSO ter o izkušnjah z njimi in pomaga pogodbenicam pri izvajanju protokola. Mehanizem za izmenjavo informacij je namenjen različnim uporabnikom, med drugim tudi industriji. Vsebuje bistvene informacije o GSO v posameznih državah, vključno s podatki o kontaktnih osebah, zakonodaji in odločitvah v zvezi z uvažanjem ali sproščanjem živih GSO, ki so še posebej pomembne za uvoznike in izvo-

znike, ki trgujejo z državami, v katerih je večja pridelava GSO. Poleg podatkov o posameznih državah so na BCH dostopne tudi informacije, ki so združene v smiselne skupine, npr. register vseh GSO (seznam vseh GSO, o katerih so države poročale na BCH, vključno z odločitvami o njihovi uporabi).

Na BCH bi na primer iskali informacijo, ali se v Avstraliji uporablja GS bombaž. Iz slike 1 je razvidno, da se uporabljata 2 GS bombaža. Podrobnejši pre-

gled rezultata poizvedbe nam pove tudi to, da se eden uporablja le za prehrano, drugega pa tudi pridelujejo.

Države so na straneh BCH objavile že zelo veliko informacij, zato je za učinkovito iskanje informacij smiselno pogledati tudi na posebne internetne strani <http://moodle.unep.ch/>, kjer so gostujočim uporabnikom na voljo materiali in moduli za učenje iskanja informacij na straneh BCH.

Informacije, ki jih lahko uporabniki najdemo na straneh Evropske komisije ali na BCH, so večinoma v tujih jezikih, predvsem v angleščini. V Sloveniji želimo uporabnikom ponuditi informacije v slovenščini. Zato so pristojna ministrstva (Ministrstvo za okolje in prostor, Ministrstvo za kmetijstvo gozdarstvo in prehrano in Ministrstvo za zdravje) tudi v sodelovanju z GZS vzpostavila Slovenski portal biološke var-

nosti (<http://www.biotechnology-gmo.gov.si/>).

Portal je bil vzpostavljen v okviru projekta "Building Capacity for Effective Participation in the Biosafety Clearing House (BCH) of the Cartagena Protocol", ki ga financira UNEP, izvaja pa Nacionalni inštitut za biologijo. Namen portala je na enem mestu ponuditi čim več informacij o GSO, tako informacije, ki jih je država posredovala na BCH v skladu z

mednarodno zakonodajo (nacionalna zakonodaja, odgovorni organi in kontaktne osebe), kot informacije o GSO v Sloveniji od laboratorijev do komercialne uporabe in o njihovem nadzoru. Spletna stran vsebuje tudi povezave na različne internetne strani z vsebinami o gensko spremenjenih organizmih.

»DR. MOJCA MILAVEC
Nacionalni inštitut za biologijo

V sklopu prireditev, povezanih s Svetovnim prvenstvom v oranju 2009,

V A B I M O

na mednarodni posvet z naslovom:
»Osnovna obdelava tal s poudarkom na oranju«,
ki bo 29. in 30. junija 2009 na Centru za biotehniko
in turizem na Grmu v Novem mestu.

Osnovna obdelava tal je v naših talno-klimatskih razmerah še vedno osnova za večje pridelke in za zniževanje stroškov pridelave. Le-ti so osnova za večjo konkurenčnost naše pridelave tako na domačem kot na mednarodnem trgu. Hkrati pravilno izvedena osnovna obdelava tal prispeva k zmanjševanju negativnih ekoloških obremenitev tal in posledično podtalnice ter tudi k zmanjševanju posledic klimatskih sprememb. Nasprotno pa neprimerna obdelava tal lahko prispeva še k dodatnemu povečanju negativnih posledic.

Osnovne teme, ki jih bomo poudariti na posvetu, so:

- Tehnologije obdelave tal da ali ne
- Kmetijska tehnika za obdelavo tal
- Oskrba in nega kmetijskih rastlin
- Obdelava tal za zmanjšanje negativnih posledic klimatskih sprememb

Organizatorji: Zveza organizacij za tehnično kulturo Slovenije, Društvo kmetijske tehnike Slovenije in Slovensko agronomsko društvo

Soorganizatorji: Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije, Biotehniška fakulteta Univerze v Ljubljani, Fakulteta za kmetijstvo in biosistemske vede Univerze v Mariboru, Kmetijski inštitut Slovenije, Center za biotehniko in turizem Grm Novo mesto in Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.

**Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije in
društvo Stari traktor Moste**

vabita na

**2. mednarodno srečanje starih traktorjev in stare kmetijske tehnike,
ki bo v nedeljo, 31. maja 2009 z začetkom ob 9. uri
na hipodromu v Komendi.**

Povorka starih traktorjev po občini Komenda se bo začela ob 12. uri.

V popoldanskih urah pa se bodo predstavile mlade narodno-zabavne glasbene skupine.

Za razvoj podeželja in dopolnilnih dejavnosti

Želja članov Odbora za razvoj podeželja in dopolnilnih dejavnosti je, da prispevajo k reševanju težav, ki se pojavljajo na podeželju in s tem spodbujajo razvoj dopolnilnih dejavnosti na kmetijah.

Odbor za razvoj podeželja in dopolnilne dejavnosti pri KGZS (v nadaljevanju odbor) je imel konstitutivno sejo 19. marca 2009. Dnevni red seje je obsegal volitve predsednika in podpredsednika odbora, oblikovanje predlogov za program dela, razpravo o obsegu turistične dejavnosti na kmetijah ter obravnavo pripomb na drugi sprejeti osnutek Programa razvoja podeželja. Za predsednico je bila izvoljena Slavica Grobelnik, za podpredsednika pa Tone Plevčak.

Člani odbora bodo sodelovali pri pripravi programa dela in spremljali izvajanje programa dela kmetijske svetovalne službe na področju razvoja podeželja in dopolnilnih dejavnosti, spremljali izvajanje programa razvoja podeželja RS, pomagali pri pripravi in izvajanju Strategije razvoja kmetijstva, spremljali zakonodajo na področjih delovanja odbora ter podajali pripombe in predloge. Želijo prispevati k pospeševanju trženja kmetijskih pridelkov in izdelkov ter podpirajo skupno trženje, skupne blagovne znamke in ustanavljanje novih združenj pridelovalcev. Obravnavali bodo predloge izo-

braževalnih programov za specializirano ponudbo turističnih kmetij. Člani odbora so na seji razpravljali o obsegu turistične dejavnosti na kmetijah. Z objavo novega Zakona v kmetijstvu v Uradnem listu RS št. 45/2008 so bili spremenjeni pogoji za opravljanje dopolnilnih dejavnosti. Zato bo potrebno spremeniti tudi Uredbo o vrsti, obsegu in pogojih za opravljanje dopolnilnih dejavnosti na kmetiji (Uradni list RS, št. 61/05). Po razpravi je bil sprejet sklep, da se pripravijo pisni predlogi za spremembo uredbe, katere bodo člani preučili. V nadaljevanju seje so člani odbora obravnavali pripombe na 2. spre-

membo Programa razvoja podeželja RS za obdobje 2007–2013 ter sprejeli sklep, da se k že pripravljenim predlogom (s strani strokovnih služb KGZS) dodata dve pripombi.

Odbor za razvoj podeželja in dopolnilnih dejavnosti pri KGZS poziva člane, da tvorno sodelujejo pri delu odbora, oz. da opozarjajo na težave ter podajajo svoje pripombe in mnenja. Kontaktni elektronski naslov je: mateja.zajc@kgzs.si, telefon: (01) 513 66 45.

» MATEJA ZAJC

Slovenski kmet ima ključno vlogo

Aprila je potekala konstitutivna seja Odbora za poslovno organiziranost kmetijstva in mednarodno sodelovanje. Seje so se udeležili tudi predstavniki slovenskih zamejskih organizacij iz Avstrije in Italije. Skupaj so se odločili, da bo v prihodnje več sodelovanja na vseh področjih.

Člani Odbora za poslovno organiziranost kmetijstva in mednarodno sodelovanje so izvolili Vincenca Otoničarja za predsednika, Andreja Presečnika za podpredsednika za združništvo in trženje, Borisa Grabrijana pa za podpredsednika za sodelovanje z evropskima organiza-

cijama COPA in COGECA. Jožef Romšak je bil izvoljen za podpredsednika za sodelovanje z slovenskimi zamejci v Avstriji, Italiji, Hrvaški in Madžarski.

Uvodoma je prisotne pozdravil Ciril Smrkolj, predsednik Kmetijsko gozdarske zbornice

Slovenije (KGZS). Na kratko je orisal slovenski kmetijski prostor, ki je aktivno vpet v skupno evropsko kmetijsko politiko. Cilji, katerim naj bi Odbor za poslovno organiziranost kmetijstva in mednarodno sodelovanje pri Kmetijsko gozdarski zbornici Slovenije sledil, naj bi bili naravnani k izboljšanju razmer v

kmetijskem sektorju, vključevanju in povezovanju v organizirane sisteme znotraj držav članic Evropske unije in proučitvi razvojne poti slovenskega združništva ter uveljavljanju lastnih nacionalnih posebnosti.

Odboru so se na konstitutivni seji pridružili tudi predstavniki kmetijskih organiza-

cij iz Italije in Avstrije. Skupaj so razpravljali o težavah slovenskega kmetijstva, združenstva in živilsko-predelovalne industrije. Ob tem so izpostavili negativen trend v samoskrbi in opozorili na padec tržnih cen večine kmetijskih pridelkov ob stalnem naraščanju proizvodnih stroškov ter zahtevnih in zamudnih administrativnih postopkih.

Na podlagi podanih pobud je odbor zavzel naslednja stališča:

- potrebno je urediti vključevanje zamejskih Slovencev v članstvo KGZS,
- Kmečka zveza s sedežem v Trstu in Skupnost koroških Slovencev imenujeta po dva predstavnika v Odbor za poslovno organiziranost kmetijstva in mednarodno sodelovanje pri KGZS,
- Strategija razvoja podeželja, ki je v pripravi, se sooblikuje s predlogi zamejskih Slovencev, pri čezmejnih in mednarodnih projektih se v čim večji meri prijavljajo skupaj KGZS in slovenske čezmejne organizacije,
- skupno bodo sodelovali tudi na prireditvah KGZS (Dan zbornice, sejem AGRA v Gornji Radgoni), vseslovenski shod kmetov v Ponikvi, srečanje treh dežel, občni zbor Kmečke zveze ...
- potrebno je urediti spletne strani in povezave med stranmi,
- proučiti je potrebno možnost zaposlitve dveh oseb na KGZS, ki bi bili zadolženi za administrativne in finančne zadeve Slovencev v zamejstvu.

» ANDREJA KRT STOPAR

Ugled kmetijstva in razvoj podeželja

Maja je bil ustanovljen Odbor za promocijo pri Kmetijsko gozdarski zbornici Slovenije. Prednostni nalogi Odbora za promocijo bosta dvig in ohranjanje ugleda kmetijstva ter prispevek k razvoju podeželja.

»Prednostna naloga novoustanovljenega odbora za promocijo pri Kmetijsko gozdarski zbornici Slovenije bo z različnimi akcijami vplivati na dvig ugleda kmetijstva v slovenski družbi in se zavzemati za nenehni razvoj podeželja, obenem pa delo zbornice približati tako članom kot tudi širši javnosti in s tem prispevati k njenemu ugledu in zavedanju o njeni potrebnosti,« je takoj po izvolitvi

za predsednico odbora poudarila Marjana Cvirn. Pri tem bo veliko pozornosti namenjene prav vzgoji mladih, naj si bo to neposredno na šolah ali preko informativnih oddaj v medijih.

Člani odbora so se strinjali, da mora Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije (KGZS) še močneje poudariti pomen doma pridelane hrane in podprli prizadevanja KGZS pri akciji Kupujmo domače. Z njo naj se

še bolj obvesti slovensko javnost o prednostih kupovanja domače, lokalno pridelane hrane, ki ni samo zdrava in varna, temveč njen nakup in uporaba pripomorta k ohranjanju delovnih mest ter k bolj zdravemu okolju.

Odbor za promocijo je prav tako pozval k večji vključenosti kmetijske svetovalne službe pri uresničevanju teh ciljev, saj imajo kmetijski svetovalci to prednost, da delujejo neposre-

dno na terenu, torej so v vsakdanjem stiku s člani KGZS. Na koncu so še pohvalili dosedanje delo KGZS pri promociji njenih članov širši javnosti, predvsem prek prireditev Podeželje v mestu in različnih sejmov, kot so Kmetijsko-živilski sejem v Gornji Radgoni (od letos z novim imenom AGRA), MOS, Flora, Komenda in drugi.

» ROBERT PEKLAJ

Podeželje v mestu – Pridelano in ponujeno z ljubeznijo na ljubljanski tržnici v soboto, 6. junija 2009

Vabimo vas na promocijsko-prodajno prireditev Podeželje v mestu, ki bo **v soboto, 6. junija 2009, na Pogačarjevem trgu (na osrednji ljubljanski tržnici).**

V pokušino in na prodaj bodo svoje izdelke in pridelke ponujale številne kmetije iz vseh slovenskih regij. Pridite in doživite slovensko podeželje z vsemi odličnimi okusi, ki ga premore!

VABLJENI!

Določitev dejanskega uporabnika kmetijskih in gozdnih zemljišč

Lastniki kmetijskih in gozdnih zemljišč so ponavadi tudi dejanski uporabniki teh površin. Namen instituta določitve dejanskega uporabnika zemljišč je ureditev razmerij, ko kmetijsko ali gozdno zemljišče dejansko uporablja oseba, ki nima pravice do uporabe zemljišča na podlagi pravnega naslova v zemljiški knjigi in zemljiškem katastru (npr. na podlagi lastninske pravice ali zakupne pogodbe). V tem primeru se lahko za davčne namene ta pravica pripiše dejanskemu uporabniku zemljišča.

POJEM

Prvi odstavek 71. člena Zakona o dohodnini – ZDoh-2 določa, da se davčna osnova od dohodkov iz osnovne kmetijske in osnovne gozdarske dejavnosti ugotavlja kot katastrski dohodek, ugotovljen po predpisih o ugotavljanju katastrskega dohodka na dan 30. junija za tekoče leto. V kolikor oseba, ki ima na podlagi vpisa v zemljiško knjigo in zemljiški kataster pravico do uporabe zemljišča, zemljišča ne obdeluje, ima možnost, da določi dejanskega uporabnika tega zemljišča. ZDoh-2 namreč v devetem odstavku 69. člena določa, da če zemljišče dejansko uporablja oseba, ki nima pravice do uporabe zemljišča na podlagi pravnega naslova v zemljiški knjigi in zemljiškem katastru, se lahko za namene tega zakona ta pravica pripiše dejanskemu uporabniku zemljišča.

DEJANSKA UPORABA ZEMLJIŠČ

V skladu z Zakonom o davčnem postopku – ZDavP-2 je za določitev dejanskega uporabnika potrebno podati dokazila, ki nedvoumno dokazujejo dejanskega uporabnika zemljišča, ki pravice uporabe nima vpisane v zemljiški knjigi oziroma v zemljiškem katastru. DURS bo kot nedvoumno dokazilo štel izjavo, ki jo bo bosta morala podpisati

tako upravičenec do uporabe na podlagi zemljiške knjige oziroma zemljiškega katastra kot tudi dejanski uporabnik zemljišča. V kolikor gre za dejansko uporabo na podlagi pravnega naslova (npr. pogodba), se kot nedvoumno dokazilo šteje tudi ta.

VLOGA

Predpisana vloga oziroma obrazec za določitev dejanskega uporabnika ne obstaja. Zavezanci naj v svoji vlogi navedejo:

- ime, priimek, naslov, davčno številko uporabnika zemljišč, kot so navedeni v zemljiškem katastru;
- ime, priimek, naslov, davčno številko dejanskega uporabnika zemljišč;
- katastrsko občino, številke parcel, ki so v dejanski uporabi, površino zemljišča;
- podpisa obeh strank (v kolikor ni priložen podpisan pravni naslov (npr. pogodba), ki je podlaga za dejansko uporabo, sicer pa samo podpis vlagatelja).

Ob tem želimo opozoriti, da je na podlagi 71. člena ZDoh-2 rok za vložitev vloge za določitev dejanskega uporabnika 30. junij za tekoče leto, torej 30. junij 2009 za letošnje davčno leto. Vlogo se vloži pri davčnem or-

ganu, kjer ima vlagatelj vloge oziroma zavezanec za plačilo davka stalno bivališče.

POSLEDICE

Katastrski dohodek za parcelne številke, ki so predmet dejanske uporabe, se pripiše uporabniku zemljišča, ki je po ZDoh-2 zavezanec za plačilo dohodnine od katastrskega dohodka in drugih dohodkov v zvezi z opravljanjem osnovne kmetijske in osnovne gozdarske dejavnosti. Lastniku kmetijskega ali gozdnega zemljišča se katastrski dohodek za zemljišča, ki so predmet odločbe o določitvi dejanskega uporabnika, ustrezno zmanjša. S pripisom pravice uporabe zemljišča pridobi dejanski uporabnik tudi pravico do vračila trošarine za gorivo ter pravico do uveljavljanja 4-odstotnega pavšalnega nadomestila za DDV. Katastrski dohodek pripisanih zemljišč nadalje vpliva na

uveljavljanje različnih socialnih transferjev in prispevkov (otroški dodatek, socialna pomoč, višina plačila za vrtnice itn.). Od določitve dejanskega uporabnika je torej odvisno, komu se bo katastrski dohodek od navedenih zemljišč všteval v davčno osnovo.

KAJ PA ZAKUP?

Razlika glede pravnega učinkovanja v primeru določitve dejanskega uporabnika nasproti sklenitve uradnega zakupa za kmetijska ali gozdna zemljišča, kot ga predvideva Zakon o kmetijskih zemljiščih, je v tem, da določitev dejanskega uporabnika velja le za davčne namene, medtem ko se s sklenitvijo uradnega zakupnega razmerja v skladu s Stvarnopravnim zakonikom – SPZ doseže vpis zakupne pravice v zemljiško knjigo.

» GAŠPER CERAR

Sudoku

	1							7
	6		3		4	8		
		3			9		5	1
		5		4				
			6	2				
2	4			5				3
					5			8
		8			1	7		
			7					9 4

KUPUJMO DOMAČE!

Sireki

Sestavine:

domači sir oz. skuta
sol, kumina
rdeča sladka in pekoča
paprika

Z izdelavo suhih sirekov so predvsem včasih skutu podaljšali rok trajnosti. Sireki so bogati z beljakovinami in mineralnimi snovmi. Domačo,

dobro odcejeno skuto damo v skledo in jo po okusu začini-mo. Skuto dobro premešamo in oblikujemo sireke stožčaste oblike. Sireki se sušijo na zraku ali na robu tople krušne peči. Sui so zelo obstojni. Uporabljamo jih kot samostojno jed za malico ali kot dodatek domačemu narezku.

DA SE NE BOSTE ODLOČILI PREPOZNO

Ne prezrite prednosti in ugodnosti **zavarovanja posevkov in plodov** Zavarovalnice Triglav v letu 2009:

- možnost znižanja stroška zavarovanja kmetijske proizvodnje;
- sofinanciranje zavarovalne premije s strani države v višini 50 %;
- temeljna zavarovanja (pred nevarnostjo toče, požara in strele):
 - žit, krmnih in industrijskih rastlin,
 - vinogradov in hmelja - s soudeležbo zavarovanca pri škodi in z možnostjo odkupa odbitne franšize,
 - sadovnjakov in vrtnin na prostem - s soudeležbo zavarovanca pri škodi,
 - sadovnjakov in vrtnin v zaščiteneh prostorih (protitočne mreže, rastlinjaki, tuneli...);

- dodatna zavarovanja pred nevarnostmi:
 - spomladanskega mraza,
 - viharja,
 - poplave.

Zavarovanje posevkov in plodov s sofinanciranjem zavarovalne premije s strani države lahko sklenete najpozneje do 31. 8. 2009 oziroma do prvega škodnega primera na vašem območju.

Za dodatne informacije se povežite z našimi zavarovalnimi zastopniki.

ZAVAROVALNICA TRIGLAV, D.D.

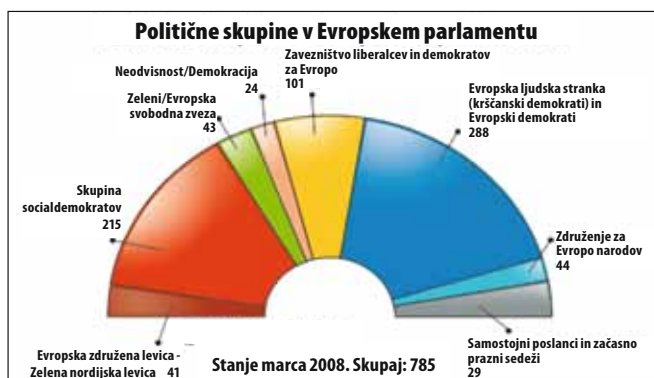

Evropski parlament zastopa državljane EU

Evropski parlament je edinstvena nadnacionalna inštitucija, katere člani so izvoljeni demokratično na splošnih neposrednih volitvah. Zastopa prebivalce držav članic. Volitve v Evropski parlament so vsakih pet let, njegova naloga pa je sprejemanje zakonodaje (direktive, uredbe ...), ki vpliva na vsakdanje življenje Evropejcev.

Začetki Evropskega parlamenta segajo v petdeseta leta dvajsetega stoletja in v ustanovne pogodbe, od leta 1979 pa državljani neposredno volijo svoje predstavnike v parlamentu.

Volitve so vsakih pet let, vsak državljan EU pa ima pravico voliti in kandidirati, ne glede na to, kje v EU živi. Tako Parlament izraža demokratično voljo približno 500 milijonov državljanov

Unije in zastopa njihove interese v razpravah z drugimi inštitucijami EU. Zadnje volitve so bile junija 2004. V tem mandatu ima parlament 785 članov iz vseh 27 držav članic EU. Med poslanci je skoraj ena tretjina žensk. Od naslednjega mandata Evropskega parlamenta naprej (tj. za obdobje 2009–2014) naj bi bilo število poslancev omejeno na 736. Ker sta se Bolgarija in Romunija

SLOVENIJA

ZMORE VEČ

www.sds.si

Naročnik: Slovenska demokratska stranka (SDS), Trstenjakova 8, 1000 Ljubljana

Evropski uniji pridružili sredi poslanskega mandata za obdobje 2004–2009, je začasno preseženo največje število poslancev, ki velja za ta mandat (732).

Poslanci Evropskega parlamenta („evroposlanci“) niso razvrščeni po državljanški pripadnosti, ampak v sedem vseevropskih političnih skupin. Teh sedem skupin zastopa vse poglede na evropsko združevanje, od takih, ki se zavzemajo za federalističen pristop, do odkritih evroskeptikov.

Evropski parlament deluje v treh mestih: Bruselj (Belgija), Luxembourg (Luksemburg) in Strasbourg (Francija).

V Luxembourgju so nameščene upravne pisarne („generalni sekretariat“). Srečanja celotnega Parlamenta, imenovana „plenarna zasedanja“, se odvijajo v Strasbourgju in včasih v Bruslju. Odbori zasedajo pretežno v Bruslju.

Naloge in delo parlamenta

Parlament ima tri glavne naloge:

1. Sprejemanje evropske zakonodaje – skupaj s Svetom na številnih področjih politike. Dejstvo, da EP neposredno izvolijo državljani, pomaga zagotavljati demokratično legitimnost evropske zakonodaje.
2. Parlament opravlja demokratični nadzor nad vsemi inštitucijami EU, zlasti Komisijo. Pristojen je za odobritev ali zavrnitev imenovanja komisarjev in ima pravico izreči nezaupnico Komisiji kot celoti.
3. Pooblastila glede proračuna. Skupaj s Svetom je Parlament pristojen za proračun EU in zato lahko vpliva na porabo EU. Na koncu postopka sprejme ali zavrne proračun v celoti.

Delo Parlamenta je razdeljeno na dve glavni stopnji:

1. Priprava na plenarno zasedanje. Evroposlanci to počnejo v različnih parlamentarnih odborih, ki so specializirani za posebna področja dejavnosti EU. O temah za razpravo se pogovarjajo tudi politične skupine.
2. Plenarno zasedanje. Plenarna zasedanja so ponavadi v Strasbourgju (en teden na mesec) in včasih v Bruslju (samo dva dni). Na teh zasedanjih Parlament prouči predlagano zakonodajo in glasuje o spremembah, preden sprejme odločitev glede celotnega besedila. Vsi državljani EU imajo pravico, da v državi, kjer prebivajo, volijo ali so izvoljeni v Evropski parlament. Prve neposredne volitve v Evropski parlament so potekale leta 1979. Slovenci

smo prvič volili 13. junija 2004.

Letošnje liste kandidatov za volitve v Evropski parlament so oddale stranke: Nova Slovenija (NSi), Stranka mladih Slovenije (SMS), Slovenska ljudska stranka (SLS), Krščanski socialisti Slovenije (KSS), Socialni demokrati (SD), Združeni Zeleni, Demokratska stranka upokojencev Slovenije (DeSUS), Socialni demokrati Slovenije (SDS), Zares, Neodvisna lista za pravice bolnikov, Liberalna demokracija Slovenije (LDS) in Slovenska nacionalna stranka (SNS).

Volitve v Evropski parlament bodo v nedeljo, 7. junija.

Vir: <http://europa.eu/>
Odgovore na vprašanja glede volitev v Evropski parlament lahko preberete na spletni strani www.volitve2009.eu.

» URŠKA SENČAR

EVROPA SE ZAČNE
V SLOVENIJI. 3

SLS. Slovenska ljudska stranka

Vseslovenski prižig oglarskih kop

Vsako leto oglari v Sloveniji še več kot 50 oglarjev, ki zložijo in skuhamo na leto po 1 do 2 kope, nekateri pa celo več. Vzpodbudno je to, da so med njimi tudi mladi oglarji, ki bodo to tradicijo nadaljevali in jo prenesli na svoje otroke. Oglarjenje v teh krajih ima bodočnost. Vse je odvisno od primerne možnosti za prodajo oglja. Oglje s tega območja je kakovostno, saj se v večini skuha iz trdih listavcev. Ima visoko kurilno vrednost, zato bi morala blagovna znamka dosegati višjo, primernejšo ceno, da bi se pridobivanje oglja v takem obsegu tudi nadaljevalo. Oglarji danes menijo, da je poogljjevanje še dobičkonosna dejavnost in nekateri vidijo prihodnost tudi v povezavi s turizmom. Oglarska dejavnost v Oglarski deželi na Dolah pri Litiji na Dolenjskem in pod sv. Moharjem v Selški dolini poteka skoraj celo leto. Vedno se najde oglar, ki les pripravlja ali pa ga poogljjeuje. Drugače pa lahko najdemo posamezna »živa kopišča« še na več kot petnajstih mestih po Sloveniji.

Na predlog več oglarjev po Sloveniji se bodo istočasno slavnostno prižgale kope v petek, 29. maja 2009 ob 18. uri popoldne. Kopo na Dolah pri Litiji bo prižgal predsednik države **dr. Danilo Türk** s soprogo. Predsednik Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije **Ciril Smrkolj** bo kopo prižgal v ribniški dolini, v Rakitnici pri lovskem domu.

(<http://www.zgs.gov.si/>, <http://www.ktrc.si/>)

» JOŽE PRAH
» JANEZ LEVSTEK
koordinacija Kluba oglarjev

Oglarske kope bodo prižgali 29. maja ob 18.00

Kje in kdo?	Nosilec
Kje: pri lovskem domu v Rakitnici. Kdo: Ciril Smrkolj, predsednik Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije	Gozdarsko društvo Medved, Kočevje
Kje: Suhadole, Dole pri Litiji Kdo: dr. Danilo Türk, predsednik države, s soprogo	Družina Medved, Društvo kmečkih žena in deklet, KUD Dole, OŠ Dole - Gabrovka, ŠD Dole, ZGS
Kje: Lokovec na Banjški Planoti Kdo: Atle Ove Martinussen iz Norveške, direktor muzeja »Museum Centre in Hordaland«	Turistično društvo Lokovec
Kje: Pristava, Ravne nad Šoštanjem Kdo: Darko Menih, župan občine Šoštanj	Turistično društvo Pristava
Kje: Jagodnik, za hmeljnikom (pri Žagarjevih) Kdo: Anton Maver, župan občine Mokronog – Trebelno	Jože Žagar
Kje: pod sedežnico Počivalno v Gornjih Novakih Kdo: Jurij Kavčič, župan občine Cerklje	Zdravko Čemažar
Kje: Lapova domačija na Trebčah, Kozje	Janko Javoršek
Kje: Gradišče (občina Litija) Kdo: Tone Hrovat, direktor šole Grm Novo Mesto, s soprogo	Društvo podeželske mladine: Hribci, OŠ Dole - Gabrovka, ŠD Dole, ZGS
Kje: Jagnjenica, Radeče Kdo: Zlata Ploštajner, ministrica za lokalno samoupravo	Družina Starina, ŠK od vznika do evra, KS Jagnjenica in Svibno, KTRC Radeče, ZGS KE Radeče
Kje: Hude Ravne	Rudi Grm, Smolajev Rudolf, ZGS OŠ Dole - Gabrovka, ŠD Dole
Kje: Graška gora, Završe Kdo: Srečko Meh, župan Velenja, in Viktor Robnik, župan Mislinje	Grobelnik Stane, Rudolf Strmčnik
Kje: Berinjek Kdo: Eva Černe	Tone Lavrič in KUD Dole, OŠ Dole - Gabrovka, ŠD Dole, ZGS
Kje: Selška dolina, Slemenca pod Sv. Moharjem, Kdo: najmlajši oglar	Janez Pegam
Kje: Dolenja Trebuša, na kmetiji Peršič Kje: Gozd Martuljek, na kopišču	Robi Peršič Klemen Zupančič - Grizli
Kje: Podturn, Gasilski dom, Kdo: Andrej Kastelic, direktor GG Novo Mesto, in Franc Vovk, župan občine Dolenjske Toplice	Društvo inženirjev in tehnikov Novo Mesto, Občina Dolenjske Toplice
Kje: Sitni Kal, Ključevca 6, Krajinski park, Kum – Dobovec Kdo: Bogdan Barovič, župan občine Trbovlje	Turistično razvojno društvo Krajinski park Kum – Dobovec in Občina Trbovlje
Kje: Bojtina, Šmartno na Pohorju Kdo: Vinko Aplinc	Turistično društvo Jelka Šmartno na Pohorju
Kje: Krajinski park Kolpa - Močile pri Štarem trgu ob Kolpi Kdo: Boris Grabrijan, direktor JZ KP Kolpa	Javni zavod Krajinski park Kolpa, in Polansko TŠD

Istočasno bodo oglarsko kopo prižgali tudi v Srbiji v kraju Podgorac. Organizator je Udruženje vlasnika šuma Podgorac pod pokroviteljstvom predsednika združenja Branislava Pelića.